

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsete versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B** **KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2019/945,**
12. märts 2019,
mehitamata õhusõidukite süsteemide ja mehitamata õhusõidukite süsteemide kolmandate riikide
käitajate kohta
(ELT L 152, 11.6.2019, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/1058, 27. aprill 2020	L 232	1	20.7.2020
► <u>M2</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2022/851, 22. märts 2022	L 150	21	1.6.2022
► <u>M3</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2024/1108, 13. märts 2024	L 1108	1	23.5.2024

▼B**KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2019/945,****12. märts 2019,****mehitamata õhusõidukite süsteemide ja mehitamata õhusõidukite süsteemide kolmandate riikide käitajate kohta****I PEATÜKK****Üldsätted***Artikkel 1***Reguleerimisese**

1. Käesolevas määruses sätestatakse nõuded, mida kohaldatakse selliste mehitamata õhusõidukite süsteemide projekteerimise ja tootmise suhtes, mis on ette nähtud käitamiseks vastavalt rakendusele (EL) 2019/947 sätestatud eeskirjadele ja tingimustele, ning kaugidentimise lisade projekteerimise ja tootmise suhtes. Samuti määratakse selles kindlaks sellised mehitamata õhusõidukite süsteemide tüübid, mille projekteerimist, tootmist ja hooldust tuleb sertifitseerida.

▼M1

2. Lisaks kehtestatakse käesolevas määruses eeskirjad mehitamata õhusõidukite süsteemide ja tarvikukomplektide ning kaugidentimise lisade turul kättesaadavaks tegemise ja nende vaba liikumise kohta liidus.

▼B

3. Käesolevas määruses sätestatakse ka eeskirjad, mida peavad täitma kolmandate riikide mehitamata õhusõidukite süsteemide käitajad, kui nad vastavalt rakendusele (EL) 2019/947 käitavad mehitamata õhusõiduki süsteemi ühtse Euroopa taeva õhuruumis.

*Artikkel 2***Kohaldamisala****▼M1**

1. Käesoleva määruse II peatükki kohaldatakse järgmiste toodete suhtes:

- a) sellised mehitamata õhusõidukite süsteemid, mis on ette nähtud käitamiseks vastavalt määruses (EL) 2019/947 avatud kategooriasse kuuluvate mehitamata õhusõidukite süsteemide käitamiseks kehtestatud eeskirjadele ja tingimustele või erikategooriasse kuuluvate mehitamata õhusõidukite süsteemide käitamistatiste alusel, välja arvatud eraviisiliselt ehitatud mehitamata õhusõidukite süsteemid, mis kannavad käesoleva määruse lisa 1.–5., 16. ja 17. osas kindlaks määratud klassi identifitseerimismärgistust, mis näitab, millisesse rakendusele (EL) 2019/947 osutatud seitsmest mehitamata õhusõidukite süsteemide klassist asjaomane süsteem kuulub;
- b) 16. osas sätestatud C5-klassi tarvikukomplektid;
- c) käesoleva määruse lisa 6. osas sätestatud kaugidentimise lisad.

2. Käesoleva määruse III peatükki kohaldatakse selliste mehitamata õhusõidukite süsteemide suhtes, mida käitatakse vastavalt sertifitseeritud kategooriasse ja erikategooriasse kuuluvate mehitamata õhusõidukite süsteemide suhtes kohaldatavatele eeskirjadele ja tingimustele kooskõlas rakendusele (EL) 2019/947, välja arvatud teatise alusel toimuva käitamise korral.

▼B

3. Käesoleva määruse IV peatükki kohaldatakse ka mehitamata õhusõidukite süsteemide selliste käitajate suhtes, kelle peamine tegevuskoht on kolmandas riigis või kes on asutatud või elavad kolmandas riigis, juhul kui mehitamata õhusõidukite süsteeme käitatakse liidus.
4. Käesolevat määrust ei kohaldata eranditult siseruumides käitamiseks ette nähtud mehitamata õhusõidukite süsteemide suhtes.

*Artikkel 3***Mõisted**

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „mehitamata õhusõiduk“ – õhusõiduk, mis lendab või on projekteeritud lendamiseks autonoomselt või kaugjuhtimisel nii, et selle pardal ei ole pilooti;
- 2) „mehitamata õhusõiduki kaugjuhtimisseadmed“ – instrumendid, varustus, mehhanismid, aparaat, lisaseadmed, tarkvara või tarvikud, mis on vajalikud mehitamata õhusõiduki ohutuks kasutamiseks, mis ei ole osad ja mida ei veeta kõnealuse mehitamata õhusõiduki pardal;

▼M3

- 3) „mehitamata õhusõiduki süsteem“ – määruse (EL) 2018/1139⁽¹⁾ artikli 3 punktis 30 määratletud mehitamata õhusõiduk ning selle juhtimis- ja jälgimisseade;

▼B

- 4) „mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja“ – juriidiline või füüsiline isik, kes käitab või kavatseb käitada üht või mitut mehitamata õhusõiduki süsteemi;
- 5) „avatud kategooria“ – mehitamata õhusõidukite süsteemide käitamise kategooria, mis on sätestatud rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklis 4;
- 6) „erikategooria“ – mehitamata õhusõidukite süsteemide käitamise kategooria, mis on sätestatud rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklis 5;
- 7) „sertifitseeritud kategooria“ – mehitamata õhusõidukite süsteemide käitamise kategooria, mis on sätestatud rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklis 6;
- 8) „liidu ühtlustamisõigusaktid“ – liidu õigusaktid, millega ühtlustatakse toodete turule laskmise tingimusi;
- 9) „akrediteerimine“ – määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 2 lõikes 10 määratletud akrediteerimine;
- 10) „vastavushindamine“ – hindamisprotsess, mille käigus hinnatakse, kas tootega seotud erinõuded on täidetud;
- 11) „vastavushindamisasutus“ – asutus, kes teeb vastavushindamise toiminguid, sealhulgas kalibreerib, katsetab, sertifitseerib ja kontrollib;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2018. aasta määrus (EL) 2018/1139, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühisnorme ja millega luuakse Euroopa Liidu Lennundusohutusamet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 2111/2005, (EÜ) nr 1008/2008, (EL) nr 996/2010, (EL) nr 376/2014 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2014/30/EL ning 2014/53/EL ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 552/2004 ja (EÜ) nr 216/2008 ning nõukogu määrus (EMÜ) nr 3922/91 (ELT L 212, 22.8.2018, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1139/oj>)

▼B

- 12) „CE-märgistus“ – märgistus, millega tootja kinnitab, et toode vastab märgistuse tootele paigaldamist käsitlevate liidu ühtlustamisõigusaktide alusel kohaldatavatele nõuetele;
- 13) „tootja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes valmistab toote või kes laseb toote projekteerida või valmistada ja kes turustab seda toodet oma nime või kaubamärgi all;
- 14) „volitatud esindaja“ – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes on saanud tootjalt kirjaliku volituse tegutseda kindlaks määratud ülesannete täitmiseks tema nimel;
- 15) „importija“ – liidus asuv füüsiline või juriidiline isik, kes laseb liidu turule kolmandast riigist pärit toote;
- 16) „turustaja“ – füüsiline või juriidiline isik tarneahelas, välja arvatud tootja või importija, kes teeb toote turul kättesaadavaks;
- 17) „ettevõtjad“ – mehitamata õhusõiduki süsteemi tootja, tema volitatud esindaja, importija ja turustaja;
- 18) „turul kättesaadavaks tegemine“ – toote tasu eest või tasuta tarnimine liidu turule kaubandustegevuse käigus kas turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks;
- 19) „turule laskmine“ – toote esmakordne liidu turul kättesaadavaks tegemine;
- 20) „harmoneeritud standard“ – harmoneeritud standard määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 2 punkti 1 alapunktis c määratletud tähenduses;
- 21) „tehniline spetsifikatsioon“ – dokument, milles kehtestatakse tootele, protsessile või teenusele esitatavad tehnilised nõuded;
- 22) „eraviisiliselt ehitatud mehitamata õhusõiduki süsteem“ – mehitamata õhusõiduki süsteem, mis on koostatud või toodetud ehitaja enda tarbeks, välja arvatud mehitamata õhusõiduki süsteem, mis on koostatud tootja poolt turule lastud ühest koostevalmis komplektist;
- 23) „turujärelevalveasutus“ – liikmesriigi asutus, kes vastutab oma territooriumil turujärelevalve teostamise eest;
- 24) „tagasivõtmine“ – meede, mille eesmärk on võtta turult tagasi toode, mis on lõppkasutaja jaoks juba kättesaadavaks tehtud;
- 25) „kõrvaldamine“ – meede, mille eesmärk on takistada tarneahelas oleva toote turul kättesaadavaks tegemist;
- 26) „ühtse Euroopa taeva õhuruum“ – õhuruum sellise territooriumi kohal, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid, ja muu õhuruum, mille suhtes liikmesriigid kohaldavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 551/2004⁽¹⁾ kooskõlas kõnealuse määruse artikli 1 lõikega 3;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2004. aasta määrus (EÜ) nr 551/2004 õhuruumi korraldamise ja kasutamise kohta ühtses Euroopa taevas (ELT L 96, 31.3.2004, lk 20).

▼B

- 27) „kaugpiloote“ – füüsiline isik, kelle ülesanne on mehitama õhusõiduki ohutu juhtimine kas manuaalsete juhtimisseadmete abil või automaatjuhtimisel lendava mehitamata õhusõiduki puhul selle lennutrajektoori jälgimine ning valmisolek igal ajal sekkuda ja selle lennutrajektoori muuta;
- 28) „maksimaalne stardimass“ – mehitamata õhusõiduki tootja või ehitaja poolt kindlaks määratud maksimaalne mass (koos lasti ja kütusega), mille juures on mehitamata õhusõidukit võimalik kasutada;
- 29) „last“ – instrument, mehhanism, varustus, osa, aparaat, lisaseade või tarvik, sealhulgas sideseade, mis on paigaldatud õhusõidukisse või selle külge, ja mida ei kasutata ega kavatseta kasutada õhusõiduki käitamiseks või juhtimiseks lennu ajal ja mis ei ole plaaneri, mootori ega propelleri osa;
- 30) „järgne-mulle-režiim“ – mehitamata õhusõiduki süsteemi käitamisrežiim, milles mehitamata õhusõiduk eelnevalt kindlaksmääratud raadiuses katkematult järgneb kaugpiloodile;
- 31) „otsene kaugidentimine“ – süsteem, mis tagab käitavat mehitamata õhusõidukit käsitleva teabe, sealhulgas mehitamata õhusõiduki märgistuse kohaliku edastamise selliselt, et seda teavet on võimalik hankida ilma füüsilise juurdepääsuta mehitamata õhusõidukile;
- 32) „geopiirangute jälgimine“ – funktsioon, mis liikmesriikide esitatud andmete põhjal avastab õhuruumi piirangute võimaliku rikkumise ja hoiatab kaugpiloodi, et nad saaksid rikkumise ärahoidmiseks viivitamata võtta tõhusaid meetmeid;
- 33) „müravõimsustase (L_{WA})“ – A-sageduskorrektsiooniga müravõimsus detsibellides 1 pW suhtes, nagu on määratletud standardis EN ISO 3744:2010;
- 34) „mõõdetud müravõimsustase“ – müravõimsustase, mis on kindlaks määratud lisa 13. osas sätestatud mõõtmistega; mõõdetud väärtused võivad olla kindlaks määratud kas ühelt asjaomase seadme liiki esindavalt mehitamata õhusõidukilt saadud andmete põhjal või mitmelt mehitamata õhusõidukilt saadud andmete keskmise näitaja põhjal;
- 35) „garanteeritud müravõimsustase“ – müravõimsustase, mis on kindlaks määratud vastavalt lisa 13. osas sätestatud nõuetele, võttes arvesse tootmiserinevustest ja mõõtmismenetlustest tingitud kõikumisi, ning mille kohta tootja või tema volitatud esindaja ühenduses kinnitab, et vastavalt kasutatud ja tehnilistes dokumentides nimetatud mõõtevahenditele seda taset ei ületata;
- 36) „riiplend“ – sama geograafilise asendi säilitamine õhus;
- 37) „inimrühmad“ – kogunenud isikud, kellel ei ole võimalik laiali minna rahvahulga tiheduse tõttu;

▼ M3

- 38) „juhtimis- ja jälgimisseade“ – määruse (EL) 2018/1139 artikli 3 punktis 32 määratletud mehitamata õhusõiduki kaugjuhtimisseade;
- 39) „C2 ühendus“ – mehitamata õhusõiduki ja juhtimis- ja jälgimisseadme vaheline andmeühendus lennu juhtimiseks;

▼ M1

- 40) „öö“ – aeg õhtuse päevavalguse lõpu ja hommikuse päevavalguse alguse vahel vastavalt rakendusmäärusele (EL) nr 923/2012 ⁽¹⁾.

▼ B

II PEATÜKK

▼ M1

Avatud kategoorias või käitamisteatise alusel erikategoorias kasutamiseks ette nähtud mehitamata õhusõidukite süsteemid, klassi identifitseerimismärgistusega tarvikukomplektid ja kaugidentimise lisad

▼ B

1. JAGU

Nõuded toodetele

Artikkel 4

Nõuded**▼ M1**

1. Artikli 2 lõikes 1 osutatud tooted peavad vastama lisa 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud nõuetele.

▼ B

2. Mehitamata õhusõidukite süsteemid, mis ei ole mänguasjad direktiivi 2009/48/EÜ tähenduses, peavad vastama direktiivis 2006/42/EÜ sätestatud asjaomastele tervisekaitse- ja ohutusnõuetele vaid seoses riskidega, mis ei ole seotud mehitamata õhusõiduki lennu ohutusega.

3. Turul juba kättesaadavaks tehtud toodete tarkvara võib värskendada üksnes juhul, kui see ei mõjuta toote nõuetelevastavust.

Artikkel 5

Toodete turul kättesaadavaks tegemine ja vaba liikumine

1. Tooted tehakse turul kättesaadavaks üksnes siis, kui need vastavad käesoleva peatüki nõuetele ega ohusta inimeste tervist või ohutust, loomi ega vara.

⁽¹⁾ Komisjoni 26. septembri 2012. aasta rakendusmäärus (EL) nr 923/2012, millega kehtestatakse ühised lennureeglid ning aeronavigatsiooniteenuseid ja -protseduure käsitlevad käitamissätted ning muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 1035/2011 ning määruseid (EÜ) nr 1265/2007, (EÜ) nr 1794/2006, (EÜ) nr 730/2006, (EÜ) nr 1033/2006 ja (EL) nr 255/2010 (ELT L 281, 13.10.2012, lk 1).

▼B

2. Liikmesriigid ei keela, piira ega takista käesoleva peatükiga hõlmatud asjaolude tõttu käesoleva peatüki nõuetele vastavate toodete turul kättesaadavaks tegemist.

▼M1

3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1020 artikli 4 lõikeid 1–4 kohaldatakse alates 16. juulist 2021.

▼B*2. JAGU****Ettevõtjate kohustused****Artikkel 6***Tootjate kohustused****▼M1**

1. Tootjad tagavad oma toote liidu turule laskmisel, et need on projekteeritud ja toodetud kooskõlas nõuetega, mis on sätestatud lisa 1.–6., 16. ja 17. osas.

2. Tootjad koostavad artiklis 17 sätestatud tehnilise dokumentatsiooni ja viivad läbi või lasevad läbi viia artiklis 13 osutatud asjakohase vastavushindamismenetluse.

Kui nimetatud vastavushindamismenetlusega leiab tõendust toote vastavus lisa 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud nõuetele, koostavad tootjad ELi vastavusdeklaratsiooni ning kinnitavad tootele CE-märgistuse.

▼B

3. Tootjad säilitavad tehnilist dokumentatsiooni ja ELi vastavusdeklaratsiooni kümme aastat pärast toodete turule laskmist.

4. Tootjad kehtestavad menetlused, millega tagatakse, et seeriatoodang vastab jätkuvalt käesoleva peatüki nõuetele. Arvesse võetakse muudatusi toote konstruktsioonis, omadustes või tarkvaras ja muudatusi neis harmoneeritud standardites või tehnilistes spetsifikatsioonides, mille põhjal toote vastavust kinnitatakse.

Kui seda peetakse tootest tulenevat ohtu silmas pidades asjakohaseks, kontrollivad tootjad turustatud tooteid pisteliselt tarbijate tervise ja ohutuse kaitsmiseks, uurivad kaebusi, ning kui see on vajalik, peavad registrit kaebuste, nõuetele mittevastavate toodete ja nende toodete tagasivõtmise kohta ning teavitavad turustajaid kõnealusest järelevalvest.

▼M1

5. Mehitamata õhusõidukite süsteemide tootjad tagavad, et mehitamata õhusõidukitel on otsuse nr 768/2008/EÜ tähenduses tüüp ja kordumatu seerianumber, mis võimaldab mehitamata õhusõidukit identifitseerida ning mis peab vajaduse korral olema kooskõlas lisa 2.–4., 16. ja 17. osas määratletud asjakohaste nõuetega. C5-klassi tarvikukomplektide tootjad peavad tagama, et komplektidel oleks neid identifitseerida võimaldav tüübinumber ja kordumatu seerianumber. Kaugidentimise

▼ M1

lisade tootjad tagavad, et kaugidentimise lisad kannavad tüübinumbrit ja kordumatut seerianumbrit, mis võimaldavad neid identifitseerida ja vastavad lisa 6. osas määratletud nõuetele. Kõigil juhtudel tagavad tootjad, et kordumatu seerianumber lisatakse ka ELi vastavusdeklaratsioonile või artiklis 14 osutatud lihtsustatud ELi vastavusdeklaratsioonile.

▼ B

6. Tootjad märgivad oma nime, registreeritud ärinime või registreeritud kaubamärgi, veebiaadressi ja ühenduse võtmiseks kasutatava postiaadressi tootele või, kui see ei ole võimalik, pakendile või tootega kaasas olevasse dokumenti. Aadress osutab ühele ainsale kohale, kus tootjaga saab ühendust võtta. Kontaktandmed esitatakse keeles, mis on lõppkasutajate ja turujärelevalveasutuste jaoks kergesti arusaadav.

▼ M1

7. Tootjad tagavad, et tootega on kaasas lisa 1.–6., 16. ja 17. osas nõutud tootja juhised ja teabeleht asjaomase liikmesriigi kindlaks määratud keeles, mis on tarbijate ja teiste lõppkasutajate jaoks kergesti arusaadav. Tootja juhised, teabelehed ja igasugune märgistus peavad olema selged, arusaadavad ja loetavad.

▼ B

8. Tootjad tagavad, et iga tootega on kaasas koopia ELi vastavusdeklaratsioonist või lihtsustatud ELi vastavusdeklaratsioon. Kui esitatakse lihtsustatud deklaratsioon, peab see sisaldama täpset veebiaadressi, kust on võimalik leida ELi vastavusdeklaratsiooni täistekst.

9. Tootjad, kes arvavad või kellel on põhjust uskuda, et tooted, mille nad on turule lasknud, ei vasta käesoleva peatüki nõuetele, võtavad viivitamata vajalikud parandusmeetmed, et viia toode nõuetega vastavusse või, kui see on asjakohane, kõrvaldada toode turult või võtta tagasi. Kui toode kujutab endast ohtu, teavitavad nad sellest viivitamata nende liikmesriikide turujärelevalveasutusi, mille turul nad toote kättesaadavaks tegid, esitades eelkõige üksikasjad nõuetele mittevastavuse ning võetud parandusmeetmete ja nende tulemuste kohta.

10. Pädeva riikliku asutuse põhjendatud nõudmisel ja tõendamaks, et toode vastab käesolevale peatükile, esitavad tootjad kogu vajaliku teabe ja dokumentatsiooni paberil või elektrooniliselt keeles, mis on kõnealusele asutusele kergesti arusaadav. Nad teevad nimetatud asutusega viimase nõudmisel koostööd kõigi nende poolt turule lastud toodete põhjustatud ohtude ärahoidmiseks võetud meetmete puhul.

▼ M1

11. C5- või C6-klassi mehitemata õhusõiduki süsteemi või C5-klassi lisa turule laskmisel peavad tootjad sellest teavitama nende peamiseks äritegevuse kohaks oleva liikmesriigi turujärelevalveasutust.

▼B*Artikkel 7***Volitatud esindajad**

1. Tootja võib kirjaliku volituse alusel määrata volitatud esindaja.

Artikli 6 lõikes 1 sätestatud kohustused ja artikli 6 lõikes 2 osutatud kohustus koostada tehniline dokumentatsioon ei kuulu volitatud esindaja ülesannete hulka.

2. Volitatud esindaja täidab tootjalt saadud volituses kindlaksmääratud ülesandeid. Volitus võimaldab volitatud esindajal teha vähemalt järgmist:

- a) hoida ELi vastavusdeklaratsiooni ja tehnilist dokumentatsiooni riiklikule turujärelevalveasutusele kättesaadavana kümne aasta jooksul pärast seda, kui toode on liidu turule lastud;
- b) esitada turujärelevalveasutuse või piirivalveasutuse põhjendatud nõudmisel talle toote vastavust tõendav kogu teave ja dokumentatsioon;
- c) teha turujärelevalve- või piirikontrolliasutustega nende nõudmise korral koostööd kõigi meetmete puhul, mis võetakse volitatud esindaja volitustega hõlmatud toote mittevastavuse või selle põhjustatud ohutusriskide kõrvaldamiseks.

*Artikkel 8***Importijate kohustused**

1. Importijad lasevad liidu turule ainult käesoleva peatüki nõuetele vastavaid tooteid.

2. Enne toote liidu turule laskmist tagavad importijad, et:

- a) tootja on läbi viinud artiklis 13 osutatud asjakohase vastavushindamismenetluse;
- b) tootja on koostanud artiklis 17 osutatud tehnilise dokumentatsiooni;
- c) toode kannab CE-märgistust ning, kui see on nõutav, mehitamata õhusõiduki klassi identifitseerimismärgistust ja müravõimsustaseme märgistust;
- d) tootele on lisatud artikli 6 lõigetes 7 ja 8 osutatud dokumendid;
- e) tootja on täitnud artikli 6 lõigetes 5 ja 6 sätestatud nõuded.

▼M1

Kui importija arvab või tal on põhjust uskuda, et toode ei vasta lisa 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud nõuetele, ei lase ta toodet turule enne, kui see on nõuetega vastavusse viidud. Kui toode kujutab endast ohtu tarbijate ja kolmandate isikute tervisele ja ohutusele, peab importija sellest teavitama tootjat ja pädevaid riiklikke asutusi.

▼B

3. Importijad märgivad oma nime, registreeritud ärinime või registreeritud kaubamärgi, veebiaadressi ja ühenduse võtmiseks kasutatava postiaadressi tootele või, kui see ei ole võimalik, pakendile või tootega kaasas olevasse dokumenti. Kontaktandmed esitatakse keeles, mis on lõppkasutajate ja turujärelevalveasutuste jaoks kergesti arusaadav.

▼M1

4. Importijad tagavad, et tootega on kaasas lisa 1.–6., 16. ja 17. osas nõutud tootja juhised ja teabeleht asjaomase liikmesriigi poolt kindlaks määratud keeles, mis on tarbijate ja teiste lõppkasutajate jaoks kergesti arusaadav. Tootja juhised, teabelehed ja igasugune märgistus peavad olema selged, arusaadavad ning loetavad.

▼B

5. Importijad tagavad, et sel ajal, kui toode on nende vastutusallas, ei ohusta selle ladustamise või transportimise tingimused seadme vastavust artiklis 4 sätestatud nõuetele.

6. Kui seda peetakse tootest tulenevat ohtu silmas pidades asjakohaseks, kontrollivad importijad turul kättesaadavaks tehtud tooteid pisteliselt lõppkasutajate ja kolmandate isikute tervise ja ohutuse kaitsmiseks, uurivad kaebusi, ning kui see on vajalik, peavad registrit kaebuste, nõuetele mittevastavate toodete ja nende toodete tagasivõtmiste kohta ning teavitavad turustajaid kõnealuselt järelevalvest.

7. Importijad, kes arvavad või kellel on põhjust uskuda, et toode, mille nad on turule lasknud, ei vasta kohaldatavatele liidu ühtlustavatele õigusaktidele, võtavad viivitamata vajalikud parandusmeetmed toote vastavusse viimiseks, vajadusel kõrvaldavad selle või võtavad selle tagasi. Kui toode kujutab endast ohtu, teavitavad importijad sellest viivitamata nende liikmesriikide turujärelevalveasutusi, mille turul nad toote kättesaadavaks tegid, esitades eelkõige üksikasjad nõuetele mittevastavuse ja võetud parandusmeetmete kohta.

8. Importijad hoiavad kümne aasta jooksul pärast toote turule laskmist turujärelevalveasutuste jaoks kättesaadavana ELi vastavusdeklaratsiooni koopia ning tagavad, et tehniline dokumentatsioon oleks kõnealustele asutustele viimaste nõudmisel kättesaadav.

9. Importijad esitavad pädeva riikliku asutuse põhjendatud nõudmisel toote vastavust tõendava kogu teabe ja dokumentsatsiooni paberil või elektrooniliselt keeles, mis on kõnealusele asutusele kergesti arusaadav. Nad teevad nimetatud asutusega viimase nõudmisel koostööd kõigi nende poolt turule lastud toodete põhjustatud ohtude ärahoidmiseks võetud meetmete puhul.

▼M1

10. C5- või C6-klassi mehitamata õhusõiduki süsteemi või C5-klassi lisa turule laskmisel peavad importijad sellest teavitama nende peamiseks äritegevuse kohaks oleva liikmesriigi turujärelevalveasutust.

▼B*Artikkel 9***Turustajate kohustused**

1. Toodet liidu turul kättesaadavaks tehes peavad turustajad hoolikalt järgima käesolevas peatükis sätestatud nõudeid.

▼MI

2. Enne toote turul kättesaadavaks tegemist kontrollivad turustajad, et toode kannab CE-märgistust ning, kui see on nõutav, mehitamata õhusõiduki klassi identifitseerimismärgistust ja müravõimsustaseme märgistust, et tootele on lisatud artikli 6 lõigetes 7 ja 8 osutatud dokumendid, ning et tootja ja importija on täitnud artikli 6 lõigetes 5 ja 6 ning artikli 8 lõikes 3 sätestatud nõuded.

Turustajad tagavad, et toodetega on kaasas lisa 1.–6., 16. ja 17. osas nõutud tootja juhised ja teabeleht asjaomase liikmesriigi poolt kindlaks määratud keeles, mis on tarbijate ja teiste lõppkasutajate jaoks kergesti arusaadav. Tootja juhised, teabelehed ja igasugune märgistus peavad olema selged, arusaadavad ning loetavad.

▼B

Kui turustaja arvab või tal on põhjust uskuda, et toode ei vasta artiklis 4 sätestatud nõuetele, teeb ta toote turul kättesaadavaks alles siis, kui toode on nõuetega vastavusse viidud. Lisaks teavitab levitaja tootjat või importijat ja pädevaid turujärelevalveasutusi, kui toode kujutab endast ohtu.

3. Turustajad tagavad, et sel ajal, kui toode on nende vastutusallas, ei ohusta selle ladustamise või transportimise tingimused seadme vastavust artiklis 4 sätestatud nõuetele.

4. Turustajad, kes arvavad või kellel on põhjust uskuda, et toode, mille nad on turul kättesaadavaks teinud, ei vasta kohaldatavatele liidu ühtlustavatele õigusaktidele, tagavad, et võetakse parandusmeetmed, mis on vajalikud selleks et toode vastavalt vajadusele nõuetega vastavusse viia, kõrvaldada või tagasi võtta. Kui toode kujutab endast ohtu, teavitavad turustajad sellest viivitamata nende liikmesriikide turujärelevalveasutusi, mille turul nad toote kättesaadavaks tegid, esitades eelkõige üksikasjad nõuetele mittevastavuse ja võetud parandusmeetmete kohta.

5. Turustajad esitavad pädeva riikliku asutuse põhjendatud nõudmisel talle toote nõuetelevastavust tõendava kogu teabe ja dokumentatsiooni paberil või elektrooniliselt. Nad teevad nimetatud asutusega viimase nõudmisel koostööd kõigi nende poolt turul kättesaadavaks tehtud toodete põhjustatud ohtude ärahoidmiseks võetud meetmete puhul.

▼B*Artikkel 10***Tootja kohustuste kohaldamine importijate ja turustajate suhtes**

Käesoleva peatüki kohaldamisel käsitatakse tootjana importijat või turustajat, kes laseb toote turule oma nime või kaubamärgi all või kes muudab juba turule lastud toodet viisil, mis võib mõjutada vastavust käesolevale peatüki nõuetele, ja tema suhtes kohaldatakse tootja kohustusi artikli 6 alusel.

*Artikkel 11***Ettevõtjate kindlakstegemine**

1. Ettevõtjad esitavad turujärelevalveasutustele nõudmise korral teabe, mille alusel on võimalik teha kindlaks järgmine:

- a) iga ettevõtja, kes on neile tooteid tarninud;
- b) iga ettevõtja, kellele nemad on tooteid tarninud.

2. Ettevõtjad peavad suutma esitada lõikes 1 osutatud teavet:

- a) kümne aasta jooksul pärast neile toote tarnimist;
- b) kümne aasta jooksul pärast nende poolt toote tarnimist.

*3. JAGU***Toote nõuetelevastavus***Artikkel 12***Nõuetele vastavuse eeldus****▼M1**

Toode, mis on vastavuses harmoneeritud standardite või nende osadega, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, eeldatakse olevat vastavuses nõuetega, mida nimetatud standardid või nende osad käsitlevad ja mis on sätestatud lisa 1.–6., 16. ja 17. osas.

▼B*Artikkel 13***Vastavushindamismenetlused****▼M1**

1. Selleks et teha kindlaks toote vastavus lisa 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud nõuetele, hindab tootja selle vastavust, kasutades üht järgmistest menetlustest. Vastavushindamisel võetakse arvesse kõiki kavandatavaid ja eeldatavaid käitamistingimusi.

▼B

2. Vastavushindamisel on võimalik kasutada järgmisi menetlusi:

▼ M1

- a) lisa 7. osas sätestatud tootmise sisekontroll, kui hinnatakse toote vastavust lisa 1., 5., 6., 16. või 17. osa nõuetele, tingimusel et tootja on kohaldanud harmoneeritud standardeid, mille viited on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas* (kõigi nõuete puhul, mille kohta sellised standardid on olemas);

▼ B

- b) ELi tüübihindamine, millele järgneb tootmise sisekontrollil põhinev tüübivastavuse hindamine vastavalt lisa 8. osale;
- c) täielikul kvaliteedi tagamisel põhinev vastavushindamine vastavalt lisa 9. osale, välja arvatud sellise toote vastavuse hindamisel, mis on mänguasi direktiivi 2009/48/EÜ tähenduses.

*Artikkel 14***ELi vastavusdeklaratsioon****▼ M1**

1. Artikli 6 lõikes 8 osutatud ELi vastavusdeklaratsioonis märgitakse, et toote vastavus lisa 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud nõuetele on tõendatud, ja mehitamata õhusõiduki süsteemi puhul märgitakse selle klass.

▼ B

2. ELi vastavusdeklaratsioon järgib lisa 11. osas sätestatud näidissstruktuuri, sisaldab selles osas sätestatud elemente ja seda ajakohastatakse pidevalt. See tõlgitakse keelde või keeltesse, mida nõuab liikmesriik, kus toode turule lastakse või kättesaadavaks tehakse.

3. Artikli 6 lõikes 8 osutatud lihtsustatud ELi vastavusdeklaratsioon sisaldab lisa 12. osas sätestatud elemente ja seda ajakohastatakse pidevalt. See tõlgitakse keelde või keeltesse, mida nõuab liikmesriik, kus toode turule lastakse või turul kättesaadavaks tehakse. ELi vastavusdeklaratsiooni täielik tekst peab olema kättesaadav veebiaadressil, millele on viidatud lihtsustatud ELi vastavusdeklaratsioonis ja peab olema esitatud keeles või keeltes, mida nõuab liikmesriik, kus toode turule lastakse või turul kättesaadavaks tehakse.

4. Kui toote suhtes kohaldatakse rohkem kui ühte liidu õigusakti, mille kohaselt nõutakse ELi vastavusdeklaratsiooni, koostatakse kõigi selliste liidu õigusaktide kohta ühine ELi vastavusdeklaratsioon. Deklaratsioon sisaldab asjaomaste liidu õigusaktide loetelu, sealhulgas nende avaldamisviiteid.

5. ELi vastavusdeklaratsiooni koostamisega võtab tootja endale vastutuse toote vastavuse eest käesolevas peatükis sätestatud nõuetele.

*Artikkel 15***CE-märgistuse üldpõhimõtted**

CE-märgistuse suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklis 30 sätestatud üldpõhimõtteid.

▼B*Artikkel 16***CE-vastavusmärgistuse, teavitatud asutuse identifitseerimisnumbri, mehitamata õhusõiduki süsteemi klassi identifitseerimismärgistuse ja müravõimsustaseme märgistuse kinnitamise eeskirjad ja tingimused**

1. CE-märgistus kinnitatakse nähtaval, loetaval ja kustutamatul viisil tootele või selle külge kinnitatud andmeplaadile. Kui see ei ole toote suuruse tõttu võimalik või põhjendatud, kinnitatakse märgistus pakendile.

▼M1

2. Mehitamata õhusõiduki klassi identifitseerimismärgistus kinnitatakse nähtaval, loetaval ja kustumatul viisil mehitamata õhusõidukile või, kui see on asjakohane, C5-klassi tarvikukomplekti kuuluvale igale tarvikule ja selle pakendile ning see peab olema vähemalt 5 mm kõrge. Tootele on keelatud kinnitada selliseid märgistusi, märke või pealiskirju, mis võivad kolmandaid isikuid eksitada klassi identifitseerimismärgistuse tähenduse või vormi osas.

▼B

3. Kui see on nõutav, kinnitatakse lisa 14. osas sätestatud müravõimsustaseme märgistus nähtaval, loetaval ja kustutamatul viisil mehitamata õhusõidukile, välja arvatud juhul, kui see ei ole toote suuruse tõttu võimalik või põhjendatud, ning pakendile.

4. CE-vastavusmärgistus ja, kui see on nõutav, müravõimsustaseme märgistus ja mehitamata õhusõiduki klassi identifitseerimismärgistus kinnitatakse tootele enne selle turule laskmist.

5. Kui rakendatakse lisa 9. osas sätestatud vastavushindamismenetlust, tuleb CE-märgistuse järele märkida teavitatud asutuse identifitseerimisnumber.

Teavitatud asutuse identifitseerimisnumbri kinnitab seadmele teavitatud asutus ise või viimase juhendamisel tootja või tootja volitatud esindaja.

6. Liikmesriigid tuginevad olemasolevatele mehhanismidele, et tagada CE-märgistust käsitleva korra nõuetekohane kohaldamine, ja võtavad märgistuse väärkasutamise korral asjakohaseid meetmeid.

*Artikkel 17***Tehniline dokumentatsioon****▼M1**

1. Tehniline dokumentatsioon peab sisaldama kõiki asjakohaseid andmeid ja üksikasju vahendite kohta, mille abil tootja tagab, et toode vastab lisa 1.–6., 16. ja 17. osa nõuetele. See peab sisaldama vähemalt lisa 10. osas sätestatud elemente.

▼B

2. Tehniline dokumentatsioon koostatakse enne toodete turulelaskmist ja seda ajakohastatakse pidevalt.

▼B

3. Võimaliku ELi tüübihindamismenetluse või tootja kvaliteedisüsteemi hindamisega seotud tehniline dokumentatsioon ja kirjad koostatakse selle liikmesriigi ametlikus keeles, kus teavitatud asutus on registreeritud, või mõnes muus asutusele vastuvõetavas keeles.

▼M1

4. Kui tehniline dokumentatsioon ei vasta käesoleva artikli lõigetele 1, 2 või 3, võib turujärelevalveasutus paluda tootjal või importijal lasta testi kindlaks määratud aja jooksul tootja või importija kulul läbi viia turujärelevalveasutusele vastuvõetaval asutusel, et kontrollida toote vastavust lisa 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud nõuetele, mida tema suhtes kohaldatakse.

▼B*4. JAGU****Vastavushindamisasutuste teavitamine****Artikkel 18***Teavitamine**

Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike asutustest, kes on volitatud kolmanda isikuna täitma vastavushindamisülesandeid käesoleva peatüki alusel.

*Artikkel 19***Teavitavad asutused**

1. Liikmesriigid määravad teavitava asutuse, kes vastutab vastavushindamisasutuste hindamiseks ja nendest teavitamiseks ning teavitatud asutuste jälgimiseks vajalike menetluste kehtestamise ja rakendamise eest, samuti artiklis 24 sätestatud nõuete täitmise eest.

2. Liikmesriigid võivad otsustada, et lõikes 1 osutatud hindamist ja järelevalvet teostab määruse (EÜ) nr 765/2008 tähenduses riiklik akrediteerimisasutus.

3. Kui teavitav asutus delegerib või annab muul viisil edasi lõikes 1 osutatud hindamise, teavitamise või jälgimise asutusele, mis ei ole valitsusasutus, siis peab see asutus olema juriidiline isik ja täitma *mutatis mutandis* artiklis 20 sätestatud nõudeid. Lisaks peab kõnealune asutus olema korraldanud oma tegevusest tulenevate kulude katmise.

4. Teavitav ametiasutus vastutab täielikult lõikes 3 osutatud asutuse tegevuse eest.

*Artikkel 20***Nõuded teavitavatele asutustele**

1. Teavitav asutus:

a) on loodud nii, et ei tekiks huvide konflikti vastavushindamisasutustega;

▼B

- b) korraldab ja juhib oma tööd nii, et oleks tagatud tema tegevuse objektiivsus ja erapooletus;
- c) korraldab oma tööd nii, et vastavushindamisasutusest teavitamisega seotud otsuseid teevad sellised pädevad isikud, kes ei ole hindamistoimingutes osalenud;
- d) ei paku ega osuta teenuseid, mida osutavad vastavushindamisasutused, ega nõustamisteenuseid ärilisel või konkureerival alusel;
- e) tagab saadud teabe konfidentsiaalsuse;
- f) peab oma ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks omama piisaval arvul pädevaid töötajaid.

*Artikkel 21***Teavitavate asutuste teabekohustus**

1. Liikmesriigid teavitavad komisjoni oma vastavushindamisasutuste hindamise, nendest teavitamise ja teavitatud asutuste järelevalve menetlustest, ning neis tehtud muudatustest.
2. Komisjon avalikustab kõnealuse teabe.

*Artikkel 22***Nõuded teavitatud asutusele**

1. Teavitamise eesmärgil vastab vastavushindamisasutus lõigetes 2 kuni 11 sätestatud nõuetele.
2. Vastavushindamisasutus asutatakse liikmesriigi siseriikliku õiguse alusel ning ta on juriidiline isik.
3. Vastavushindamisasutus on kolmandast isikust asutus, mis on sõltumatu organisatsioonist, mida ta hindab.

Asutust, mis kuulub ettevõtjate ühendusse või kutseliitu, mis esindab ettevõtjaid, kes on seotud tema hinnatavate toodete projekteerimise, valmistamise, tarnimise, monteerimise, kasutamise või hooldamisega, võib pidada selliseks asutuseks tingimusel, et tõendatud on selle sõltumatus ja igasugune huvide konflikti puudumine.

4. Vastavushindamisasutus, selle juhtkond ja vastavushindamisülesannete täitmise eest vastutavad töötajad ei tohi olla hinnatava toote projekteerija, tootja, tarnija, paigaldaja, ostja, omanik, kasutaja, hooldaja ega esindada ühtegi nimetatud isikut. See ei välista vastavushindamisasutuse tegevuseks vajalike hinnatavate toodete kasutamist ega nende toodete kasutamist isiklikul otstarbel.

▼B

Vastavushindamisasutus, selle juhtkond ja vastavushindamisülesannete täitmise eest vastutavad töötajad ei tohi olla otseselt seotud nimetatud toodete projekteerimise, tootmise või ehitamise, turustamise, paigaldamise, kasutamise või hooldusega ega esindada nimetatud toiminguid teostavat isikut. Nad ei tohi osaleda tegevuses, mis võib olla vastuolus nende otsuste sõltumatuse ja usaldusväärusega vastavushindamistoimingutes, mille tegemiseks neist on teavitatud. See kehtib eelkõige nõustamisteenuste puhul.

Vastavushindamisasutused peavad tagama, et nende tütarettvõtjate või lepingupartnerite tegevus ei mõjuta vastavushindamistoimingute konfidentsiaalsust, objektiivsust ega erapooletust.

5. Vastavushindamisasutused ja nende töötajad teevad vastavushindamistoiminguid suurima erialase usaldusvääruse ja konkreetsetes valdkonnas nõutava tehnilise pädevusega ning ei allu eelkõige rahalistele surveavaldustele ega ahvatlustele, mis võivad nende otsuseid või vastavushindamistoimingute tulemusi mõjutada, eriti seoses isikute või isikute rühmadega, kes on huvitatud nimetatud toimingute tulemustest.

6. Vastavushindamisasutus peab olema võimeline täitma talle lisa 8. või 9. osa alusel määratud vastavushindamisülesandeid, mille täitmisega seoses on temast teavitatud, sõltumata sellest, kas vastavushindamisasutus täidab neid ise või täidetakse neid tema nimel ja vastutusel.

Vastavushindamisasutuse käsutuses on alati ja kõikide vastavushindamismenetluste ning iga teavitatud toodete tüübi või kategooria jaoks vajalikud:

- a) töötajad, kellel on tehnilised teadmised ning piisav asjakohane kogemus vastavushindamisülesannete täitmiseks;
- b) menetluste kirjeldused, mille kohaselt vastavushindamist tehakse ning mis tagavad läbipaistvuse ja nende menetluste kordamise võimaluse; asjakohased tegevuspõhimõtted ja menetlused, mille puhul eristatakse ülesandeid, mida ta täidab teavitatud asutusena, ja muud tegevust;
- c) menetlused selliste toimingute tegemiseks, mille puhul võetakse asjakohaselt arvesse ettevõtja suurust, tegutsemisvaldkonda, tema struktuuri, kõnealuse toote keerukuse astet ning seda, kas tegemist on mass- või seeriatootmisega.

Vastavushindamisasutusel peavad olema vajalikud vahendid vastavushindamistoimingutega seotud tehniliste ja haldusülesannete nõuetekohaseks täitmiseks ning juurdepääs vajalikule varustusele ja vahenditele.

▼B

7. Vastavushindamisülesannete teostamise eest vastutavatel töötajatel:

- a) peab olema põhjalik tehniline ja kutsealane väljaõpe, mis hõlmab kõiki vastavushindamistoiminguid, millega seoses nimetatud vastavushindamisasutusest on teavitatud;
- b) piisavad teadmised nende poolt tehtavate hindamistoimingute nõuetest ning piisav pädevus nimetatud hindamistoiminguteks;
- c) neil on vajalikud teadmised ja arusaam nõuetest, kohaldatavatest harmoneeritud standarditest ja liidu ühtlustavate õigusaktide asjaomastest sätetest;
- d) oskus koostada ELi tüübihindamistõendeid või kvaliteedisüsteemi kinnitusi, registreid ja aruandeid, mis tõendavad, et hindamine on teostatud.

8. Tagatakse vastavushindamisasutuste, nende juhtkonna ja vastavushindamisülesannete täitmise eest vastutavate töötajate erapooletus.

Vastavushindamisasutuse juhtkonna ja vastavushindamisülesannete täitmise eest vastutavate töötajate tasu suurus ei tohi sõltuda tehtud hindamistoimingute arvust ega nende tulemustest.

9. Vastavushindamisasutus sõlmib vastutuskindlustuslepingu, välja arvatud juhul, kui vastutust kannab siseriikliku õiguse kohaselt liikmesriik või kui vastavushindamise eest vastutab otseselt liikmesriik ise.

10. Vastavushindamisasutuse töötajad hoiavad ametisaladust teabe osas, mis on saadud lisa 8. ja 9. osa või nende jõustamiseks vastuvõetud siseriiklike õigusaktide kohaselt täidetud ülesannete käigus, välja arvatud teabevahetus selle liikmesriigi pädevate riiklike asutustega, kus asutus tegutseb. Tagatakse omandiõiguste kaitse.

11. Vastavushindamisasutus võtab osa või tagab, et vastavushindamisülesannete täitmise eest vastutavaid töötajaid on teavitatud asjakohastest standardimistoimingutest, reguleerivast tegevusest mehitamata õhusõidukite süsteemide ja sageduste planeerimise valdkonnas ning asjakohaste liidu ühtlustamisõigusaktide alusel loodud teavitatud asutuste koordineerimisgrupi tegevusest, ning kohaldab nimetatud grupi töö tulemusel koostatud haldusotsuseid ja -dokumente üldiste suunistena.

Artikkel 23

Eeldatav nõuetele vastavus teavitatud asutuse puhul

Kui vastavushindamisasutus tõendab, et ta vastab sellistes asjakohastes harmoneeritud standardites või nende osades sätestatud kriteeriumidele, mille viitenumbrid on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, eeldatakse tema vastavust artiklis 22 sätestatud nõuetele kohaldatavate harmoneeritud standarditega hõlmatud nõuete ulatuses.

*Artikkel 24***Teavitatud asutuse tütaretevõtjad ja alltöövõtjad**

1. Kui teavitatud asutus kasutab vastavushindamisega seotud ülesannete täitmiseks alltöövõtjaid või tütaretevõtjat, tagab ta, et alltöövõtja või tütaretevõtja vastab artiklis 22 sätestatud nõuetele, ning teatab sellest teavitavale asutusele.
2. Teavitatud asutused vastutavad täielikult oma alltöövõtjate ja tütaretevõtjate täidetud ülesannete eest, olenemata nende asukohast.
3. Alltöövõtjat või tütaretevõtjat võib kasutada ainult kliendi nõusolekul.
4. Teavitatud asutus hoiab teavitavatele asutustele kättesaadavana asjakohaseid dokumente, mis käsitlevad alltöövõtja või tütaretevõtja kvalifikatsiooni hindamist ja nende poolt lisa 8. ja 9. osa alusel tehtud tööd.

*Artikkel 25***Teavitamistaotlus**

1. Vastavushindamisasutus esitab teavitamistaotluse selle liikmesriigi teavitavale asutusele, mille territooriumil ta asub.
2. Teavitamistaotlusega koos esitatakse dokument, kus kirjeldatakse vastavushindamistoiminguid, vastavushindamismoodulit või -mooduleid ja toodet, millega tegelemiseks vastavushindamisasutus väidab end pädeva olevat, ning riikliku akrediteerimisasutuse väljastatud akrediteerimistunnistus, mis tõendab, et vastavushindamisasutus vastab artiklis 22 sätestatud nõuetele.

*Artikkel 26***Teavitamismenetlus**

1. Teavitavad ametiasutused võivad teavitada ainult neist vastavushindamisasutustest, kes vastavad artiklis 22 sätestatud nõuetele.
2. Teavitavad ametiasutused kasutavad komisjoni ja teiste liikmesriikide teavitamiseks vastavushindamisasutustest komisjoni väljaarendatud ja hallatavat elektroonilist teavitamisvahendit.
3. Teavitus sisaldab täielikku ülevaadet vastavushindamistoimingutest, vastavushindamismoodulist või -moodulitest ja asjaomasest tootest ning asjakohast akrediteerimistunnistust.
4. Asjaomane asutus võib teavitatud asutuse toiminguid teostada ainult juhul, kui komisjon või teised liikmesriigid ei esita vastuväiteid kahe nädala jooksul pärast teavitamist.
5. Käesoleva peatüki kohaldamisel käsitatakse teavitatud asutusena ainult sellist asutust.

▼B

6. Teavitav asutus teavitab komisjoni ja teisi liikmesriike kõigist edaspidistest teavitusega seotud olulistest muudatustest.

*Artikkel 27***Identifitseerimisnumber ja teavitatud asutuste nimekiri**

1. Komisjon annab teavitatud asutusele identifitseerimisnumbri.
2. Komisjon määrab üheainsa identifitseerimisnumbri, isegi kui asutusest teavitatakse liidu mitme erineva õigusakti alusel.
3. Komisjon teeb üldsusele kättesaadavaks käesoleva määruse alusel teavitatud asutuste nimekirja; nimekiri sisaldab ka asutustele määratud identifitseerimisnumbreid ja toiminguid, mille teostamiseks neist on teavitatud.

Komisjon tagab loetelu ajakohastamise.

*Artikkel 28***Teavituse muutmine**

1. Kui teavitav asutus on tuvastanud või talle on teatatud, et teavitatud asutus ei vasta enam artiklis 22 sätestatud nõuetele või et ta ei täida oma kohustusi, siis olenevalt olukorrast teavitav asutus piirab teavitust, peatab teavituse või tunnistab selle kehtetuks, sõltuvalt nõuetele mittevastavuse või kohustuste täitmata jätmise raskusastmest. Ta teatab sellest viivitamata komisjonile ja teistele liikmesriikidele.
2. Juhul kui teavitust piiratakse, see peatatakse või tunnistatakse kehtetuks või kui teavitatud asutus on lõpetanud oma tegevuse, astub teavitav liikmesriik vajalikud sammud tagamaks, et kõnealuse asutuse dokumente menetleks mõni teine teavitatud asutus või et need oleksid nõudmise korral kättesaadavad teavitamise ja turujärelevalve eest vastutavatele asutustele.

*Artikkel 29***Teavitatud asutuste pädevuse vaidlustamine**

1. Komisjon uurib igat juhtumit, mille puhul tal on kahtlus või tema tähelepanu juhitakse kahtlusele, et teavitatud asutus ei ole enam pädev või ei täida enam talle esitatud nõudeid ja ülesandeid.
2. Teavitav liikmesriik esitab komisjonile viimase nõudmisel kogu teabe seoses teavituse alusega või asjaomase teavitatud asutuse pädevuse säilimisega.
3. Komisjon tagab, et uurimise käigus omandatud tundlikku teavet käsitletakse konfidentsiaalsena.
4. Kui komisjon on veendunud, et teavitatud asutus ei täida või ei täida enam teavitamise aluseks olevaid nõudeid, siis teavitab ta sellest teavitavat liikmesriiki ning nõuab, et see võtaks parandusmeetmeid, sealhulgas vajaduse korral tühistaks teavituse.

▼B*Artikkel 30***Teavitatud asutuste töökohustused**

1. Teavitatud asutused teostavad vastavushindamist kooskõlas lisa 8. ja 9. osas sätestatud vastavushindamismenetlustega.

2. Vastavushindamisi teostatakse proportsionaalselt, vältides ettevõtjate liigset koormamist. Vastavushindamisasutused võtavad oma ülesannete täitmisel arvesse ettevõtja suurust, tegutsemisvaldkonda ja struktuuri, asjaomase toote keerukusastet ning seda, kas tegemist on mass- või seeriatootmisega.

Seejuures järgivad nad siiski sellist rangusastet ja kaitsetaset, mis on vajalik, et tagada mehitamata õhusõiduki või mehitamata õhusõiduki süsteemi vastavus käesoleva peatüki nõuetele.

▼M1

3. Kui teavitatud asutus leiab, et tootja ei ole kinni pidanud lisa 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud nõuetest või vastavatest harmoneeritud standarditest või muudest tehnilistest kirjeldustest, nõuab ta kõnealuselt tootjalt asjakohaste parandusmeetmete võtmist ja ei väljasta ELi tüübihindamistõendit või kvaliteedisüsteemi kinnitust.

▼B

4. Kui teavitatud asutus pärast ELi tüübihindamistõendi või kvaliteedisüsteemi kinnituse väljastamist nõuetelevastavust jälgides avastab, et toode ei vasta enam nõuetele, nõuab ta tootjalt parandusmeetmete võtmist ja vajaduse korral peatab või tühistab ELi tüübihindamistõendi või kvaliteedisüsteemi kinnituse.

5. Kui parandusmeetmeid ei võeta või neil ei ole soovitud mõju, siis teavitatud asutus vastavalt vajadusele kas peatab või tühistab mis tahes ELi tüübihindamistõendi või kvaliteedisüsteemi kinnituse või piirab seda.

*Artikkel 31***Teavitatud asutuste otsuste vaidlustamine**

Teavitatud asutused tagavad, et on olemas läbipaistev ja juurdepääsetav menetlus nende otsuste vaidlustamiseks.

*Artikkel 32***Teavitatud asutuste teabekohustus**

1. Teavitatud asutused annavad teavitavale asutusele järgmist teavet:

a) lisa 8. ja 9. osas sätestatud nõuete kohaselt teatatakse ELi tüübihindamistõendi või kvaliteedisüsteemi kinnituse andmisest keeldumisest, selle piiramisest, peatamisest või tühistamisest;

b) teavitamise sihtvaldkonda või tingimusi mõjutavad asjaolud;

▼B

- c) turujärelevalveasutustelt saadud teabenõuded vastavushindamistoimingute kohta;
- d) taotluse korral vastavushindamistoimingud, mida nad teavituse sihtvaldkonnas on teinud, ja muu tegevus, sealhulgas piiriülesed toimingud ja alltöövõtt.
2. Teavitatud asutused esitavad lisa 8. ja 9. osas sätestatud nõuete kohaselt teistele käesoleva peatüki alusel teavitatud sarnaste vastavushindamistoimingute ja sama kategooria mehitamata õhusõidukite või mehitamata õhusõidukite süsteemidega tegelevatele asutustele asjakohase teabe negatiivsete ja nõudmise korral positiivsete vastavushindamistulemuste kohta.
3. Teavitatud asutused täidavad lisa 8. ja 9. osa kohaseid teabekohustusi.

*Artikkel 33***Kogemuste vahetamine**

Komisjon korraldab kogemuste vahetuse liikmesriikide teavituspoliitika eest vastutavate riiklike asutuste vahel.

*Artikkel 34***Teavitatud asutuste tegevuse koordineerimine**

1. Komisjon tagab, et käesoleva peatüki alusel teavitatud asutuste tegevus põhineb asjakohasel koordineerimisel ja koostööl, mis toimub teavitatud asutuste valdkondliku rühma vormis.
2. Teavitatud asutused osalevad nimetatud rühma töös otse või määratud esindajate kaudu.

*5. JAGU****Liidu turujärelevalve, liidu turule sisenevate toodete kontroll ning liidu kaitsemeetmete menetlus****Artikkel 35***Turujärelevalve ning liidu turule sisenevate toodete kontroll**

1. Liikmesriigid korraldavad ja teostavad liidu turule lastud toodete järelevalvet vastavalt määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 15 lõikele 3 ning artiklitele 16 kuni 26.
2. Liikmesriigid korraldavad ja teostavad liidu turule sisenevate toodete kontrolli vastavalt määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 15 lõikele 5 ning artiklitele 27, 28 ja 29.

▼B

3. Liikmesriigid tagavad, et nende turujärelevalve- ja piirikontrolliasutused teevad rakendusmääruse (EL) 2019/947 artikli 17 alusel määratud pädevate asutustega ohutusosalast koostööd ning loovad nende vahel asjakohased teabevahetus- ja kooskõlastamismehhanismid, kasutades parimal viisil ära Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 376/2014⁽¹⁾ ning määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklites 22 ja 23 määratletud teabevahetussüsteeme.

*Artikkel 36***Menetlus toodete jaoks, mis kujutavad endast ohtu liikmesriigi tasandil****▼M1**

1. Kui ühe liikmesriigi turujärelevalveasutustel on piisavalt põhjust arvata, et toode kujutab endast ohtu inimeste tervisele või ohutusele või muudele käesolevas peatükis käsitletud avaliku huvi kaitse aspektidele, siis viivad nad läbi asjaomase toote hindamise kõigist käesolevas peatükis sätestatud kohaldatavatest nõuetest lähtudes. Asjaomased ettevõtjad teevad turujärelevalveasutustega sel eesmärgil vajaduse korral koostööd.

▼B

Kui esimeses lõigus osutatud hindamise tulemusena on turujärelevalveasutused arvamisel, et toode ei vasta käesolevas peatükis sätestatud nõuetele, nõuavad nad viivitamata, et asjaomane ettevõtja võtaks kõik vajalikud parandusmeetmed toote nimetatud nõuetega vastavusse viimiseks, kõrvaldaks toote turult või võtaks selle tagasi mõistliku aja jooksul, mille nad riski laadi arvestades kindlaks määravad.

Turujärelevalveasutused teavitavad sellest asjaomast teavitatud asutust.

Käesoleva lõike teises lõigus osutatud meetmete suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklit 21.

2. Kui turujärelevalveasutused on seisukohal, et nõuetele mittevastavus ei piirdu üksnes nende liikmesriigi territooriumiga, teavitavad nad komisjoni ja teisi liikmesriike hindamistulemustest ja meetmetest, mille võtmist nad on ettevõtjalt nõudnud.

3. Ettevõtja tagab, et kõigi asjaomaste, tema poolt liidu turul kättesaadavaks tehtud toodete suhtes võetakse kõik vajalikud parandusmeetmed.

4. Kui asjaomane ettevõtja ei võta lõike 1 teises lõigus osutatud ajavahemiku jooksul piisavaid parandusmeetmeid, võtavad turujärelevalveasutused kõik asjakohased ajutised meetmed, et keelata või piirata toote kättesaadavaks tegemist nende riigisisel turul, toode turult kõrvaldada või tagasi võtta.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 376/2014, mis käsitleb tsiviillennunduses toimunud juhtumitest teatamist ning juhtumite analüüsi ja järelemeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 996/2010 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/42/EÜ ja komisjoni määrused (EÜ) nr 1321/2007 ja (EÜ) nr 1330/2007 (ELT L 122, 24.4.2014, lk 18).

▼B

Turujärelevalveasutused teavitavad nendest meetmetest viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike.

5. Lõikes 4 osutatud teave sisaldab kõiki üksikasju, eelkõige nõuetele mittevastava toote tuvastamiseks vajalikku teavet, toote päritolu, väidetava mittevastavuse ja riski iseloomu, riiklike võetud meetmete iseloomu ja kestvust, samuti asjaomase ettevõtja esitatud seisukohti. Turujärelevalveasutused toovad eelkõige välja, kas nõuetele mittevastavus on tingitud ühest järgmistest põhjustest:

a) toode ei vasta artiklis 4 esitatud nõuetele;

b) puudustest artiklis 12 osutatud harmoneeritud standardites.

6. Liikmesriigid, kes ei ole käesoleva artikli kohase menetluse algatajad, teavitavad viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike võetud meetmetest ja muust nende käsutuses olevast täiendavast teabest seoses asjaomase toote nõuetele mittevastavusega ning juhul, kui nad ei ole nõus vastuvõetud riigisisese meetmega, oma vastuväidetest.

7. Kui kolme kuu jooksul alates lõikes 5 osutatud teabe kättesaamisest ei ole teised liikmesriigid ega komisjon esitanud vastuväiteid liikmesriigi ajutise meetme suhtes, loetakse meede põhjendatuks.

8. Liikmesriigid tagavad, et asjaomase toote suhtes võetakse viivitamata asjakohased piiravad meetmed, näiteks kõrvaldatakse toode turult.

Artikkel 37

Liidu kaitsemeetmete menetlus

1. Kui artikli 36 lõigetes 3 ja 4 sätestatud menetluse lõppedes esitatakse liikmesriigi võetud meetmele vastuväiteid või kui komisjon on seisukohal, et liikmesriigi meede on vastuolus liidu õigusaktidega, alustab komisjon viivitamata konsultatsioone liikmesriikidega ja asjaomas(t)e ettevõtja(te)ga ning annab riiklikule meetmele hinnangu. Kõnealuse hindamise tulemuste põhjal otsustab komisjon, kas siseriiklik meede on põhjendatud või mitte.

Komisjon adresseerib oma otsuse kõigile liikmesriikidele ning edastab selle viivitamata neile ja asjaomas(t)ele ettevõtja(te)le.

2. Kui riiklik meede loetakse põhjendatuks, võtavad kõik liikmesriigid vajalikud meetmed, et tagada mittevastavate toodete kõrvaldamine või tagasivõtmine oma turult, ja teatavad sellest komisjonile. Kui leitakse, et riiklik meede ei ole põhjendatud, võtab asjaomane liikmesriik selle meetme tagasi.

3. Kui riiklik meede loetakse põhjendatuks ja toote nõuetele mittevastavus viitab puudustele käesoleva määruse artikli 36 lõike 5 punktis b osutatud harmoneeritud standardites, kohaldab komisjon määruse (EL) nr 1025/2012 artiklis 11 sätestatud menetlust.

Artikkel 38

Vastavuses olevad tooted, mis kujutavad endast riski

1. Kui liikmesriik leiab pärast artikli 36 lõike 1 kohast hindamist, et toode kujutab olenemata sellest, et ta vastab käesoleva peatüki nõuetele, ikkagi ohtu inimeste tervisele või ohutusele või muudele käesolevas peatükis sätestatud avaliku huvi kaitse aspektidele, siis nõuab ta, et asjaomane ettevõtja võtaks kõik asjakohased meetmeid, tagamaks, et see toode ei kujutaks turule laskmisel endast enam ohtu, et ettevõtja kõrvaldaks selle turult või võtaks selle tagasi liikmesriigi poolt määratud mõistliku aja jooksul, arvestades ohu suurust.
2. Ettevõtja tagab, et kõigi tema poolt liidu turul kättesaadavaks tehtud asjaomaste toodete suhtes võetakse parandusmeetmeid.
3. Liikmesriik teavitab viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike. Kõnealune teave sisaldab kõiki olemasolevaid andmeid, eelkõige asjaomase toote kindlaks tegemiseks vajalikku teavet, toote päritolu, tarnea-helat, riski laadi, võetud riigisiseste meetmete laadi ja kestust.
4. Komisjon alustab viivitamata konsultatsioone liikmesriikide ja asjaomas(t)e ettevõtja(te)ga ning annab hinnangu võetud riiklikele meetmetele. Nimetatud hinnangu tulemuste põhjal otsustab komisjon, kas riiklik meede on põhjendatud või mitte, ning vajaduse korral teeb komisjon ettepaneku sobivate meetmete võtmiseks.
5. Komisjon adresseerib oma otsuse kõigile liikmesriikidele ning edastab selle viivitamata neile ja asjaomas(t)ele ettevõtja(te)le.

Artikkel 39

Vormiline nõuetele mittevastavus

1. Ilma et see piiraks artikli 36 kohaldamist, nõuab liikmesriik asjaomaselt ettevõtjalt nõuete rikkumise lõpetamist pärast seda, kui ta on avastanud käesoleva peatükiga hõlmatud toodetega seoses ühe järgmisest:
  - a) CE-märgistus on kantud tootele määruse (EÜ) nr 765/2008 artiklit 30 või käesoleva määruse artiklit 15 või 16 rikkudes;
  - b) CE-märgistus või tüüp ei ole tootele kantud;
  - c) teavitatud asutuse identifitseerimisnumber on (lisa 9. osas sätestatud vastavushindamise menetluse kohaldamise korral) tootele kantud artikli 16 sätteid rikkudes või seda ei ole tootele kantud;
  - d) mehitamata õhusõiduki klassi identifitseerimismärgistus ei ole tootele kantud;
  - e) müravõimsustaseme märgistus ei ole tootele kantud (kui see on nõutav);
  - f) seerianumber ei ole tootele kantud või see ei ole õiges vormingus;

▼B

- g) kasutusjuhend või teave ei ole kättesaadav;
- h) ELi vastavusdeklaratsioon puudub või seda ei ole koostatud;
- i) ELi vastavusdeklaratsioon ei ole koostatud õigesti;
- j) tehniline dokumentatsioon ei ole kättesaadav või on puudulik;
- k) puuduvad tootja või importija nimi, registreeritud kaubanimi või registreeritud kaubamärk, veebiaadress või postiaadress.

2. Kui lõikes 1 osutatud mittevastavust ei kõrvaldata, võtab asjaomane liikmesriik kõik asjakohaseid meetmeid, et piirata või keelata toote turul kättesaadavaks tegemist, või tagab, et toode võetakse turult tagasi või kõrvaldatakse sealt.

III PEATÜKK

▼M1

Nõuded sertifitseeritud kategoorias ja erikategoorias kasutatavatele mehitamata õhusõidukite süsteemidele, välja arvatud nende käitamisel teatise alusel

Artikkel 40

„Nõuded sertifitseeritud kategoorias ja erikategoorias kasutatavatele mehitamata õhusõidukite süsteemidele, välja arvatud nende käitamisel teatise alusel“

▼M3

1. Mehitamata õhusõiduki süsteemi projekteerimine, tootmine ja hooldus tuleb sertifitseerida, kui asjaomane süsteem vastab mõnele järgmistest tingimustest:
  - a) vähemalt üks selle põhimõõde on 3 m või rohkem, süsteem on projekteeritud käitamiseks inimrühmade kohal ja mehitamata õhusõiduk ei ole õhust kergem;
  - b) see on projekteeritud inimeste transportimiseks;
  - c) see on projekteeritud ohtlike kaupade veoks ja nõuab tugevat konstruktsiooni, et maandada õnnetuste korral kolmandate isikutega seotud riske;
  - d) see on ette nähtud kasutamiseks rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklis 5 määratletud käitamise erikategoorias ning pädev asutus on kooskõlas määruse (EL) 2019/947 artikli 12 lõikega 1 jõudnud mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja poolt kõnealuse määruse artikli 11 kohaselt tehtud riskihindamise põhjal järeldusele, et käitamisriski ei ole võimalik piisavalt maandada ilma mehitamata õhusõiduki süsteemi sertifitseerimata.
- 1a. Lõiget 1 ei kohaldata selliste mehitamata õhusõiduki süsteemide suhtes, mis on spetsiaalselt kavandatud või kohandatud kasutamiseks teadusuuringutes, katsetes või teaduslikel eesmärkidel ning mida tõenäoliselt toodetakse väga väikeses koguses. Selliste mehitamata õhusõiduki süsteemide käitamiseks on vaja määruse (EL) nr 748/2012 I lisa alajao B kohast lennuluba.

▼ **M3**

2. Lõikes 1 esitatud tingimustele vastav mehitamata õhusõiduki süsteem peab vastama komisjoni määruses (EL) nr 748/2012, ⁽¹⁾ komisjoni määruses (EL) 2015/640 ⁽²⁾ ja komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2024/1107 ⁽³⁾ sätestatud kohaldatavatele nõuetele.
- 2a. Muudel kui lõikes 1 nimetatud põhjustel sertifitseeritud mehitamata õhusõiduki süsteemid peavad vastama määruses (EL) nr 748/2012 ja määruses (EL) 2015/640 sätestatud kohaldatavatele nõuetele.

▼ **M1**

3. Kui erikategoorias kasutatavat mehitamata õhusõidukit ei pea sertifitseerima lõike 1 kohaselt, peab see olema tehnilise suutlikkusega, mis on sätestatud pädeva asutuse poolt väljastatud tegevusloas või määratud kindlaks kerge mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja pädevustunnistusega (LUC) vastavalt rakendusmääruse (EL) 2019/947 lisa C osale.
4. Kui mehitamata õhusõiduki süsteem ei ole ehitatud eraviisiliselt, peab kõigil mehitamata õhusõidukite süsteemidel, mida ei pea registreerima rakendusmääruse (EL) 2019/947 artikli 14 kohaselt, olema kordumatu seerianumber, mis vastab väikeste mehitamata õhusõidukisüsteemide seerianumbrite 2019. aasta standardile ANSI/CTA-2063-A-2019.
5. Iga erikategoorias ja 120 meetrist kõrgemal kasutamiseks ette nähtud mehitamata õhusõiduki süsteem peab olema varustatud kaugidentimissüsteemiga, mis võimaldab:
  - a) üles laadida mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumbri ja registreerimissüsteemis kirjeldatud võimaliku täiendava numbri, mida nõutakse vastavalt rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklile 14. Vastavuse kinnitamiseks kontrollib süsteem mehitamata õhusõiduki süsteemi käitajale registreerimisel antud kogu jada terviklikkust. Vastuolu korral saadab mehitamata õhusõiduki süsteem selle käitajale veateate;
  - b) regulaarselt reaajas kogu lennu jooksul edastada vähemalt järgmisi andmeid viisil, mis võimaldab neid vastu võtta olemasolevate mobiilseadmetega:

⁽¹⁾ Komisjoni 3. augusti 2012. aasta määrus (EL) nr 748/2012, millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise või deklareerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide pädevusnõuetega seotud rakenduseeskirjad (ELT L 224, 21.8.2012, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2012/748/oj>).

⁽²⁾ Komisjoni 23. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/640, milles käsitletakse teatavat liiki lennutegevuse suhtes kohaldatavaid täiendavaid lennukõlblikkustingimusi ja millega muudetakse määrust (EL) nr 965/2012 (ELT L 106, 24.4.2015, lk 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/640/oj>).

⁽³⁾ Komisjoni 13. märtsi 2024. aasta delegeeritud määrus (EL) 2024/1107, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1139, kehtestades üksikasjalikud normid, mida kohaldatakse sertifitseeritud mehitamata õhusõiduki süsteemide ja nende komponentide jätkuva lennukõlblikkuse suhtes ning asjaomaste ülesannetega tegelevate organisatsioonide ja töötajate sertifitseerimise suhtes (ELT L, 2024/1107, 17.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1107/oj).

▼ M1

- i) mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumber ja liikmesriigi poolt registreerimisprotsessi käigus esitatud kontrollkood, välja arvatud juhul, kui punktis a määratletud vastavust ei ole kinnitatud;
  - ii) mehitamata õhusõiduki kordumatu seerianumber, mis vastab punkti 4 nõuetele, või kui mehitamata õhusõiduk on ehitatud eraviisiliselt, lisa kordumatu seerianumber vastavalt lisa 6. osale;
  - iii) mehitamata õhusõiduki ajatempel, geograafiline asukoht ja selle kõrgus maapinnast või stardipunkti kohal;
  - iv) mehitamata õhusõiduki teekonna kurss mõõdetuna päripäeva tõelisest põhjasuunast ja teekonnakiirus;
  - v) kaugpiloodi geograafiline asukoht;
  - vi) teade mehitamata õhusõiduki süsteemi hädaolukorras oleku kohta.
- c) vähendada otsese kaugidentimise süsteemi funktsionaalsuse omavolilise muutmise võimalust.

▼ B

IV PEATÜKK

Kolmandate riikide mehitamata õhusõidukite süsteemide käitajad*Artikkel 41***Kolmandate riikide mehitamata õhusõidukite süsteemide käitajad**

1. Mehitamata õhusõidukite süsteemide käitajad, kelle peamine tegevuskoht on kolmandas riigis või kes on asutatud või elavad kolmandas riigis, peavad ühtse Euroopa taeva õhuruumis mehitamata õhusõidukite süsteemide käitamisel täitma rakendusmääruse (EL) 2019/947 nõudeid.

2. Kolmanda riigi mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja puhul on pädevaks asutuseks pädev asutus esimeses liikmesriigis, kus mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja kavatseb tegutseda.

3. Erandina lõikest 1 võib pädev asutus liidus toimuva, liitu suunduva või liidust lähtuva käitamise puhul tunnustada rakendusmääruse (EL) 2019/947 kohast kaugpiloodi või mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja pädevustunnistust või võrdväärset dokumenti, tingimusel et:

- a) sellist tunnustamist taotles kolmas riik;
- b) kaugpiloodi või mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja pädevustunnistus on väljaandjariigi kehtiv dokument ning
- c) komisjon on pärast EASAg konsulteerimist taganud, et tingimustega, mille alusel sellised tunnistused on välja antud, tagatakse sama ohutustase kui käesoleva määrusega.

▼B

V PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 42

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist
Euroopa Liidu Teatajas.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

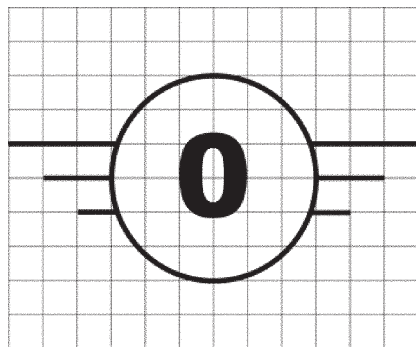
▼ **M1**

LISA

1. OSA

Klassi C0 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemile esitatavad nõuded

Klassi C0 kuuluval mehitamata õhusõiduki süsteemil on järgmine klassi identifitseerimismärkis:

Klassi C0 kuuluv mehitamata õhusõiduki süsteem peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) maksimaalne stardimass on alla 250 g (sh last);
- 2) maksimaalne kiirus horisontaallennul on 19 m/s;
- 3) maksimaalne saavutatav kõrgus stardipunkti kohal on 120 m;
- 4) õhusõiduk on tootja juhiseid järgiva kaugpiloodi poolt stabiilsuse, manööverdamisvõime ning juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse seisukohast ohutult juhitav kõikides eeldatavates käitamistingimustes, sealhulgas pärast ühe või asjakohasel juhul mitme süsteemi riket;
- 5) õhusõiduk on projekteeritud ja valmistatud nii, et selle käitamine oleks inimeste jaoks võimalikult ohutu; välditakse teravaid servi, välja arvatud juhul, kui see ei ole head projekteerimis- ja valmistamistava järgides tehniliselt võimalik. Kui mehitamata õhusõiduk on varustatud tiivikutega, peab see olema projekteeritud viisil, millega välditakse mis tahes kahju, mida tiivikulabad võivad tekitada;
- 6) õhusõiduk töötab ainult elektri jõul;
- 7) kui õhusõiduk on varustatud järgne-mulle-režiimiga ja see funktsioon on sisse lülitatud, ei ületa lennukaugus kaugpiloodist 50 m, samuti peab funktsioon võimaldama kaugpiloodil taastada kontrolli mehitamata õhusõiduki üle;
- 8) õhusõiduk on turule lastud koos tootja juhistega, milles on esitatud:
  - a) mehitamata õhusõiduki näitajad, kaasa arvatud, kuid mitte ainult:
    - mehitamata õhusõiduki klass;

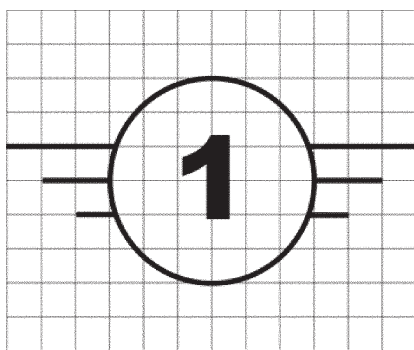
▼ **M1**

- mehitamata õhusõiduki mass (koos näidiskonfiguratsiooni kirjeldusega) ja maksimaalne stardimass (MTOM);
  - lubatud lasti üldised omadused: kaal, mõõtmed, liidesed mehitamata õhusõidukiga ja muud võimalikud piirangud;
  - mehitamata õhusõiduki kaugjuhtimisseadmed ja -tarkvara ning
  - mehitamata õhusõiduki toimimise kirjeldus juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse kadumise korral;
- b) selged käitamishüüesid;
- c) käitamispääringud (sealhulgas, kuid mitte ainult ilmastikutingimused ja päevane/õine käitamine) ning
- d) mehitamata õhusõidukite süsteemide käitamisega seotud kõikide riskide nõuetekohane kirjeldus, kohandatuna kasutaja vanusele;
- 9) õhusõidukiga peab olema kaasas Euroopa Liidu Lennundusohutusameti (EASA) poolt avaldatud teave kohaldatavate piirangute ja kohustuste kohta vastavalt rakendusmäärusele (EL) 2019/947;
- 10) punkte 4, 5 ja 6 ei kohaldata mehitamata õhusõidukite süsteemide suhtes, mis on märguajad direktiivi 2009/48/EÜ (märguajade ohutuse kohta) tähenduses.

2. OSA

Klassi C1 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemile esitatavad nõuded

Klassi C1 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemil on järgmine klassi identifitseerimismärk:

Klassi C1 kuuluv mehitamata õhusõiduki süsteem peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) õhusõiduk on valmistatud materjalidest ning toimimis- ja füüsiliste näitajatega, millega tagatakse, et inimese peaga suurimal kiirusel toimuva kokkupõrke korral on inimpeale ülekanduv energiahulk alla 80 J, või teise võimulusega peab õhusõiduki maksimaalne stardimass (MTOM) olema alla 900 g (sh last);
- 2) maksimaalne kiirus horisontaallennul on 19 m/s;
- 3) maksimaalne saavutatav lennukõrgus stardipunkti kohal on kuni 120 m või õhusõiduk on varustatud süsteemiga, mis piirab kõrgust maapinnast või stardipunkti kohal 120 meetrini või kaugpiloodi poolt valitava väärtuseni; kui väärtus on valitav, peab süsteem kaugpiloodile lennu ajal andma selget teavet mehitamata õhusõiduki kõrguse kohta maapinnast või stardipunkti kohal;

▼ M1

- 4) õhusõiduk on rakendusmääruses (EL) 2019/947 sätestatud nõuetekohase pädevusega ja tootja juhiseid järgiva kaugpiloodi poolt stabiilsuse, manööverdamisvõime ning juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse seisukohast ohutult juhitav kõikides eeldatavates käitamistingimustes, sealhulgas pärast ühe või asjakohasel juhul mitme süsteemi riket;
- 5) õhusõiduk on mehitamata õhusõiduki nõuetekohase mehaanilise tugevusega, võttes muu hulgas arvesse asjakohast ohutustegurit, ja vajaduse korral piisavalt stabiilne, et vastu pidada õhusõidukit kasutamise ajal mõjutavatele jõududele, ilma et see puruneks või deformeeruks viisil, mis võib takistada ohutut lendu;
- 6) õhusõiduk on projekteeritud ja valmistatud nii, et selle käitamine oleks inimeste jaoks võimalikult ohutu; välditakse mehitamata õhusõiduki teravaid servi, välja arvatud juhul, kui see ei ole head projekteerimis- ja valmistamitava järgides tehniliselt võimalik; kui mehitamata õhusõiduk on varustatud tiivikutega, peab see olema projekteeritud viisil, millega välditakse mis tahes kahju, mida tiivikulabad võivad tekitada;
- 7) juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse kadumise puhuks on õhusõidukil usaldusväärne ja prognoositav meetod juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse taastamiseks või selle ebaõnnestumisel lennu lõpetamiseks viisil, millega vähendatakse mõju kolmandatele isikutele õhus või maa peal;
- 8) välja arvatud jäiga tiivakinnitusega mehitamata õhusõiduki puhul ei ületa 13. osas kindlaks määratud A-korrigeeritud garanteeritud müravõimsustase L_{WA} 15. osas kindlaksmääratud tasemeid;
- 9) välja arvatud jäiga tiivakinnitusega mehitamata õhusõiduki puhul on A-korrigeeritud garanteeritud müravõimsustaseme märgistus kinnitatud mehitamata õhusõidukile ja/või selle pakendile vastavalt 14. osale;
- 10) õhusõiduk töötab ainult elektri jõul;
- 11) õhusõidukil on kordumatu seerianumber, mis vastab väikeste mehitamata õhusõidukisüsteemide seerianumbrite 2019. aasta standardile ANSI/CTA-2063-A-2019;
- 12) õhusõidukil on otsese kaugidentimise süsteem, mis:
  - a) võimaldab üles laadida vastavalt rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklile 14 nõutud mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumbri ja registreerimissüsteemis kirjeldatud võimaliku täiendava numbri; vastavuse kinnitamiseks kontrollib süsteem mehitamata õhusõiduki süsteemi käitajale registreerimisel antud kogu jada terviklikkust; vastuolu korral saadab mehitamata õhusõiduki süsteem selle käitajale veateate;
  - b) tagab reaajas kogu lennu kestel mehitamata õhusõidukilt avatud ja dokumenteeritud edastusprotokolli kasutades vähemalt järgmiste andmete perioodilise otsetulekande viisil, mis võimaldab neid edastusvahemikus olevate olemasolevate mobiilseadmetega otse kätte saada:
    - i mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumber ja registreerimisliikmesriigi poolt registreerimisprotsessi käigus esitatud kontrollkood, välja arvatud juhul, kui alapunktis a määratletud vastavust ei ole kinnitatud;
    - ii punkti 11 nõuetele vastav mehitamata õhusõiduki kordumatu füüsiline seerianumber;
    - iii mehitamata õhusõiduki ajatempel, geograafiline asukoht ja selle kõrgus maapinnast või stardipunkti kohal;

▼ M1

- iv mehitamata õhusõiduki teekonna kurss mõõdetuna päripäeva tõelisest põhjasuunast ja teekonnakiirus;
  - v kaugpiloodi või asjakohaste andmete puudumise korral stardipunkti geograafiline asukoht ning
  - vi märke mehitamata õhusõiduki süsteemi hädaolukorras oleku kohta;
- c) vähendab otsese kaugidentimise süsteemi funktsionaalsuse omavolilise muutmise võimalust;
- 13) õhusõiduk on varustatud geopiirangute jälgimise funktsiooniga, millega nähakse ette järgmine:
- a) liides, millega laadida üles andmed ja neid ajakohastada, kusjuures need sisaldavad teavet rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklis 15 osutatud mehitamata õhusõidukite süsteemide geograafilistest piirkondadest tingitud õhuruumi piirangute kohta, mis seonduvad mehitamata õhusõiduki asukoha ja kõrgusega, ning mille puhul tagatakse, et selliste andmete laadimise või ajakohastamise protsess ei kahjusta nende terviklust ega usaldusväärsust;
  - b) hoiatus kaugpiloodile õhuruumi piirangute võimaliku rikkumise avastamise korral ning
  - c) teave kaugpiloodile mehitamata õhusõiduki staatuse kohta ja hoiatus, kui selle positsioneerimis- või navigatsioonisüsteemid ei suuda tagada geopiirangute jälgimise funktsiooni nõuetekohast toimimist;
- 14) kui mehitamata õhusõidukil on funktsioon, mis piirab selle juurdepääsu õhuruumi teatavatele aladele või osadele, peab see funktsioon toimima sujuvalt koos mehitamata õhusõiduki juhtimissüsteemiga, avaldamata negatiivset mõju lennuohutusele; lisaks peab süsteem andma kaugpiloodile selget teavet selle kohta, kui funktsioon takistab mehitamata õhusõidukil siseneda nendesse õhuruumialadesse või -osadesse;

▼ M3

- 15) mehitamata õhusõiduki süsteem annab kaugpiloodile selge hoiatuse, kui mehitamata õhusõiduki või selle juhtimis- ja jälgimisseadme aku tühjeneb, et anda kaugpiloodile piisavalt aega mehitamata õhusõiduki ohutuks maandamiseks;

▼ M1

- 16) õhusõiduk on varustatud:
- a) tuledega, mis näitavad, kas mehitamata õhusõidukit on võimalik juhtida või mitte ning
  - b) vähemalt ühe rohelise vilkuga tulega, et mehitamata õhusõiduk oleks öösel nähtav ja maa peal oleval isikul oleks võimalik eristada mehitamata õhusõidukit mehitatud õhusõidukist;
- 17) kui õhusõiduk on varustatud järgne-mulle-režiimiga ja see funktsioon on sisse lülitatud, ei ületa lennukaugus kaugpiloodist 50 m, samuti peab funktsioon võimaldama kaugpiloodil taastada kontrolli mehitamata õhusõiduki üle;
- 18) õhusõiduk on turule lastud koos tootja juhistega, milles on esitatud:
- a) mehitamata õhusõiduki näitajad, kaasa arvatud, kuid mitte ainult:
    - mehitamata õhusõiduki klass;
    - mehitamata õhusõiduki mass (koos näidiskonfiguratsiooni kirjeldusega) ja maksimaalne stardimass (MTOM);
    - lubatud lasti üldised omadused: kaal, mõõtmed, liidesed mehitamata õhusõidukiga ja muud võimalikud piirangud;

▼ **M1**

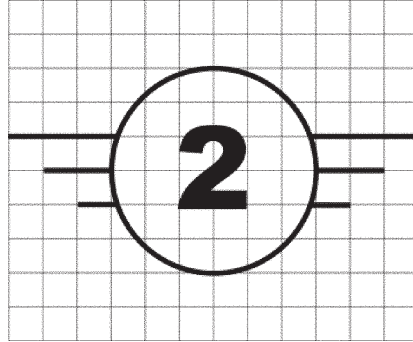
- mehitamata õhusõiduki kaugjuhtimisseadmed ja -tarkvara;
  - mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumbri kaugidentimise süsteemi üles laadimise protseduurid;
  - viide otsesel kaugidentimisel süsteemi saatmiseks kasutatavale edastusprotokollile;
  - müravõimsustase ning
  - mehitamata õhusõiduki toimimise kirjeldus sideühenduse kadumise korral ning mehitamata õhusõiduki juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse taastamise meetod.
-
- b) selged käitamishüvised;
  - c) õhuruumi piirangute geoteadlikkuse funktsiooni üleslaadimise protseduur;
  - d) hooldusjuhend;
  - e) veatuvastusprotseduurid;
  - f) käitamispääringud (sealhulgas, kuid mitte ainult ilmastikutingimused ja päevane/õine käitamine) ning
  - g) mehitamata õhusõidukite käitamisega seotud kõigi riskide nõuetekohane kirjeldus;
- 19) õhusõidukiga peab olema kaasas EASA poolt avaldatud teave kohaldatavate piirangute ja kohustuste kohta vastavalt rakendusmäärusele (EL) 2019/947;
- 20) kui süsteemil on võrgu kaugtuvastussüsteem, peab ta:
- a) tagama reaajas kogu lennu kestel mehitamata õhusõidukilt avatud ja dokumenteeritud edastusprotokolli kasutades vähemalt järgmiste andmete ülekande viisil, mis võimaldab neid võrgu kaudu kätte saada:
    - i mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumber ja registreerimisliikmesriigi poolt registreerimisprotsessi käigus esitatud kontrollkood, välja arvatud juhul, kui alapunktis a määratletud vastavust ei ole kinnitatud;
    - ii punkti 11 nõuetele vastav mehitamata õhusõiduki kordumatu seeria-number;
    - iii mehitamata õhusõiduki ajatempel, geograafiline asukoht ja selle kõrgus maapinnast või stardipunkti kohal;
    - iv mehitamata õhusõiduki teekonna kurss mõõdetuna päripäeva tõelisest põhjasuunast ja teekonnakiirus;
    - v kaugpiloodi või asjakohaste andmete puudumise korral stardipunkti geograafiline asukoht ning
    - vi märke mehitamata õhusõiduki süsteemi hädaolukorras oleku kohta;
  - b) vähendama otsese kaugidentimise süsteemi funktsionaalsuse omavolilise muutmise võimalust.

▼ **M1**

3. OSA

Klassi C2 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemile esitatavad nõuded

Klassi C2 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemil on järgmine klassi identifitseerimismärk:

Klassi C2 kuuluv mehitamata õhusõiduki süsteem peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) maksimaalne stardimass (MTOM) on alla nelja kilogrammi (sh last);
- 2) maksimaalne saavutatav lennukõrgus stardipunkti kohal on kuni 120 m või õhusõiduk on varustatud süsteemiga, mis piirab kõrgust maapinnast või stardipunkti kohal 120 meetrini või kaugpiloodi poolt valitava väärtuseni. Kui väärtus on valitav, peab süsteem kaugpiloodile lennu ajal andma selget teavet mehitamata õhusõiduki kõrguse kohta maapinnast või stardipunkti kohal;
- 3) õhusõiduk on rakendusmääruses (EL) 2019/947 sätestatud nõuetekohase pädevusega ja tootja juhiseid järgiva kaugpiloodi poolt stabiilsuse, manööverdamisvõime ning juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse seisukohast ohutult juhitud kõikides eeldatavates käitamistingimustes, sealhulgas pärast ühe või asjakohasel juhul mitme süsteemi riket;
- 4) õhusõiduk on mehitamata õhusõiduki nõuetekohase mehaanilise tugevusega, võttes muu hulgas arvesse asjakohast ohutustegurit, ja vajaduse korral piisavalt stabiilne, et vastu pidada õhusõidukit kasutamise ajal mõjutavatele jõududele, ilma et see puruneks või deformeeruks viisil, mis võib takistada ohutut lendu;
- 5) ankurdatud mehitamata õhusõiduki puhul on ankrutrossi tõmbepikkus alla 50 m ja selle mehaaniline tugevus ei ole väiksem kui:
  - a) õhust raskema õhusõiduki puhul selle kümnekordne täismass;
  - b) õhust kergema õhusõiduki puhul neljakordne jõud, mida avaldab suurima staatilise tõmbejõu ja lennu ajal lubatud suurima tuulekiiruse aerodünaamilise jõu kombinatsioon;
- 6) õhusõiduk on projekteeritud ja valmistatud nii, et selle käitamine oleks inimeste jaoks võimalikult ohutu; välditakse mehitamata õhusõiduki teravaid servi, välja arvatud juhul, kui see ei ole head projekteerimis- ja valmistamistava järgides tehniliselt võimalik; kui mehitamata õhusõiduk on varustatud tiivikutega, peab see olema projekteeritud viisil, millega välditakse mis tahes kahju, mida tiivikulabad võivad tekitada;

▼ **M1**

- 7) välja arvatud ankurdatud mehitamata õhusõiduki puhul on õhusõidukil juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse kadumise puhuks usaldusväärne ja prognoositav meetod juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse taastamiseks või selle ebaõnnestumisel lennu lõpetamiseks viisil, millega vähendatakse mõju kolmandatele isikutele õhus või maa peal;
- 8) välja arvatud ankurdatud mehitamata õhusõiduki puhul on õhusõiduk varustatud juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühendusega, mis on kaitstud käsu- ja juhtimisfunktsioonidele loata juurdepääsu eest;
- 9) välja arvatud jäiga tiivakinnitusega mehitamata õhusõiduki puhul on õhusõiduk varustatud väikese kiiruse režiimiga, mille saab sisse lülitada kaugpiloot ja mis piirab teekonnakiiruse kuni 3 m/s;
- 10) välja arvatud jäiga tiivakinnitusega mehitamata õhusõiduki puhul ei ületa 13. osas kindlaks määratud A-korrigeeritud garanteeritud müravõimsustase L_{WA} 15. osas kindlaksmääratud tasemeid;
- 11) välja arvatud jäiga tiivakinnitusega mehitamata õhusõiduki puhul on A-korrigeeritud garanteeritud müravõimsustaseme märgistus kinnitatud mehitamata õhusõidukile ja/või selle pakendile vastavalt 14. osale;
- 12) õhusõiduk töötab ainult elektri jõul;
- 13) õhusõidukil on kordumatu seerianumber, mis vastab väikeste mehitamata õhusõidukisüsteemide seerianumbrite 2019. aasta standardile ANSI/CTA-2063-A-2019;
- 14) õhusõidukil on otsese kaugidentimise süsteem, mis:
  - a) võimaldab üles laadida vastavalt rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklile 14 nõutud mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumbri ja registreerimissüsteemis kirjeldatud võimaliku täiendava numbri. Vastavuse kinnitamiseks kontrollib süsteem mehitamata õhusõiduki süsteemi käitajale registreerimisel antud kogu jada terviklikkust. Vastuolu korral saadab mehitamata õhusõiduki süsteem selle käitajale veateate;
  - b) tagab reaajas kogu lennu kestel mehitamata õhusõidukilt avatud ja dokumenteeritud edastusprotokolliga kasutades vähemalt järgmiste andmete perioodilise otseülekande viisil, mis võimaldab neid edastusvahemikus olevate olemasolevate mobiilseadmetega otse kätte saada:
    - i mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumber ja liikmesriigi poolt registreerimisprotsessi käigus esitatud kontrollkood, välja arvatud juhul, kui alapunktis a määratletud vastavust ei ole kinnitatud;
    - ii punkti 13 nõuetele vastav mehitamata õhusõiduki kordumatu seerianumber;
    - iii mehitamata õhusõiduki ajatempel, geograafiline asukoht ja selle kõrgus maapinnast või stardipunkti kohal;
    - iv mehitamata õhusõiduki teekonna kurss mõõdetuna päripäeva tõelisest põhjasuunast ja teekonnakiirus;
    - v kaugpiloodi või asjakohaste andmete puudumise korral stardipunkti geograafiline asukoht ning
    - vi märke mehitamata õhusõiduki süsteemi hädaolukorras oleku kohta;
  - c) vähendab otsese kaugidentimise süsteemi funktsionaalsuse omavolilise muutmise võimalust;

▼ M1

- 15) õhusõiduk on varustatud geopiirangute jälgimise funktsiooniga, millega nähakse ette järgmine:
- a) liides, millega laadida üles andmed ja neid ajakohastada, kusjuures need sisaldavad teavet rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklis 15 osutatud mehitamata õhusõidukite süsteemide geograafilistest piirkondadest tingitud õhuruumi piirangute kohta, mis seonduvad mehitamata õhusõiduki asukoha ja kõrgusega, ning mille puhul tagatakse, et kõnealuste andmete laadimise või ajakohastamise protsess ei kahjusta nende terviklust ega usaldusväärsust;
  - b) hoiatus kaugpiloodile õhuruumi piirangute võimaliku rikkumise avastamise korral ning
  - c) teave kaugpiloodile mehitamata õhusõiduki staatuse kohta ja hoiatus, kui selle positioneerimis- või navigatsioonisüsteemid ei suuda tagada geopiirangute jälgimise funktsiooni nõuetekohast toimimist;
- 16) kui mehitamata õhusõidukil on funktsioon, mis piirab selle juurdepääsu õhuruumi teatavatel aladele või osadele, peab see funktsioon toimima sujuvalt koos mehitamata õhusõiduki juhtimissüsteemiga, avaldamata negatiivset mõju lennuohutusele; lisaks peab süsteem andma kaugpiloodile selget teavet selle kohta, kui funktsioon takistab mehitamata õhusõidukil siseneda nendesse õhuruumialadesse või -osadesse;

▼ M3

- 17) mehitamata õhusõiduki süsteem annab kaugpiloodile selge hoiatuse, kui mehitamata õhusõiduki või selle juhtimis- ja jälgimisseadme aku tühjeneb, et anda kaugpiloodile piisavalt aega mehitamata õhusõiduki ohutuks maandamiseks;

▼ M1

- 18) õhusõiduk on varustatud:
- a) tuledega, mis näitavad, kas mehitamata õhusõidukit on võimalik juhtida või mitte ning
  - b) vähemalt ühe rohelise vilkuva tulega, et mehitamata õhusõiduk oleks öösel nähtav ja maa peal oleval isikul oleks võimalik eristada mehitamata õhusõidukit mehitatud õhusõidukist;
- 19) õhusõiduk on turule lastud koos tootja juhistega, milles on esitatud:
- a) mehitamata õhusõiduki näitajad, kaasa arvatud, kuid mitte ainult:
    - mehitamata õhusõiduki klass;
    - mehitamata õhusõiduki mass (koos näidiskonfiguratsiooni kirjeldusega) ja maksimaalne stardimass (MTOM);
    - lubatud lasti üldised omadused: kaal, mõõtmed, liidesed mehitamata õhusõidukiga ja muud võimalikud piirangud;
    - mehitamata õhusõiduki kaugjuhtimisseadmed ja -tarkvara;
    - mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumbri kaugidentimise süsteemi üles laadimise protseduurid;
    - viide otsesel kaugidentimisel süsteemi saatmiseks kasutatavale edastusprotokollile;

▼ M1

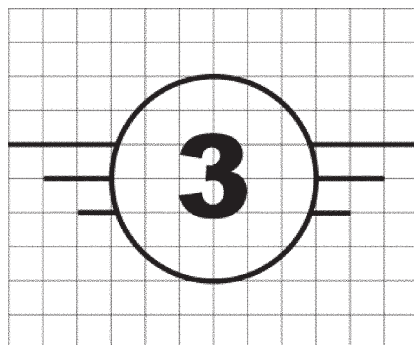
- müravõimsustase ning
  - mehitamata õhusõiduki toimimise kirjeldus juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse kadumise korral ning mehitamata õhusõiduki juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse taastamise meetod ning
  -
- b) selged käitamishüvisid;
- c) õhuruumi piirangute geoteadlikkuse funktsiooni üleslaadimise protseduur;
- d) hooldusjuhend;
- e) veatuvastusprotseduurid;
- f) käitamispiirangud (sealhulgas, kuid mitte ainult ilmastikutingimused ja päevane/öine käitamine) ning
- g) mehitamata õhusõidukite käitamisega seotud kõigi riskide nõuetekohane kirjeldus;
- 20) õhusõidukiga peab olema kaasas EASA poolt avaldatud teave kohaldatavate piirangute ja kohustuste kohta vastavalt rakendusmäärusele (EL) 2019/947;
- 21) kui süsteemil on võrgu kaugtuvastussüsteem, peab ta:
- a) tagama reaajas kogu lennu kestel mehitamata õhusõidukilt avatud ja dokumenteeritud edastusprotokolli kasutades vähemalt järgmiste andmete ülekande viisil, mis võimaldab neid võrgu kaudu kätte saada:
    - i mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumber ja registreerimisliikmesriigi poolt registreerimisprotsessi käigus esitatud kontrollkood, välja arvatud juhul, kui punkti 14 alapunktis a määratletud vastavust ei ole kinnitatud;
    - ii punkti 13 nõuetele vastav mehitamata õhusõiduki kordumatu seeria-number;
    - iii mehitamata õhusõiduki ajatempel, geograafiline asukoht ja selle kõrgus maapinnast või stardipunkti kohal;
    - iv mehitamata õhusõiduki teekonna kurss mõõdetuna päripäeva tõelisest põhjasuunast ja teekonnakiirus;
    - v kaugpiloodi või asjakohaste andmete puudumise korral stardipunkti geograafiline asukoht ning
  - vi märke mehitamata õhusõiduki süsteemi hädaolukorras oleku kohta;
- b) vähendada otsese kaugidentimise süsteemi funktsionaalsuse omavolilise muutmise võimalust.

▼ M1

4. OSA

Klassi C3 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemile esitatavad nõuded

Klassi C3 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemil on järgmine klassi identifitseerimismärk:

Klassi C3 kuuluv mehitamata õhusõiduki süsteem peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) maksimaalne stardimass (MTOM) on alla 25 kg (sh last) ning suurim põhimõõde alla kolme meetri;
- 2) maksimaalne saavutatav lennukõrgus stardipunkti kohal on kuni 120 m või õhusõiduk on varustatud süsteemiga, mis piirab kõrgust maapinnast või stardipunkti kohal 120 meetrini või kaugpiloodi poolt valitava väärtuseni. Kui väärtus on valitav, peab süsteem kaugpiloodile lennu ajal andma selget teavet mehitamata õhusõiduki kõrguse kohta maapinnast või stardipunkti kohal;
- 3) õhusõiduk on rakendusmääruses (EL) 2019/947 sätestatud nõuetekohase pädevusega ja tootja juhiseid järgiva kaugpiloodi poolt stabiilsuse, manööverdamisvõime ning juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse seisukohast ohutult juhitav kõikides eeldatavates käitamistingimustes, sealhulgas pärast ühe või asjakohasel juhul mitme süsteemi riket;
- 4) ankurdatud mehitamata õhusõiduki puhul on ankrutrossi tõmbepikkus alla 50 m ja selle mehaaniline tugevus ei ole väiksem kui:
  - a) õhust raskema õhusõiduki puhul selle kümnekordne täismass;
  - b) õhust kergema õhusõiduki puhul neljakordne jõud, mida avaldab suurima staatilise tõmbejõu ja lennu ajal lubatud suurima tuulekiiruse aerodünaamilise jõu kombinatsioon;
- 5) välja arvatud ankurdatud mehitamata õhusõiduki puhul on õhusõidukil juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse kadumise puhuks usaldusväärne ja prognoositav meetod juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse taastamiseks või selle ebaõnnestumisel lennu lõpetamiseks viisil, millega vähendatakse mõju kolmandatele isikutele õhus või maa peal;
- 6) välja arvatud jäiga tiivakinnitusega mehitamata õhusõiduki puhul on 13. osas kindlaks määratud A-korrigeeritud garanteeritud müravõimsustaseme määrgistus L_{WA} kinnitatud mehitamata õhusõidukile ja/või selle pakendile vastavalt 14. osale;
- 7) õhusõiduk töötab ainult elektri jõul;
- 8) õhusõidukil on kordumatu seerianumber, mis vastab väikeste mehitamata õhusõidukisüsteemide seerianumbrite 2019. aasta standardile ANSI/CTA-2063-A-2019;

▼ M1

- 9) välja arvatud ankurdatud mehitemata õhusõiduki puhul on õhusõidukil otsese kaugidentimise süsteem, mis:
- a) võimaldab üles laadida vastavalt rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklile 14 nõutud mehitemata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumbri ja registreerimissüsteemis kirjeldatud võimaliku täiendava numbri; vastavuse kinnitamiseks kontrollib süsteem mehitemata õhusõiduki süsteemi käitajale registreerimisel antud kogu jada terviklikkust; vastuolu korral saadab mehitemata õhusõiduki süsteem selle käitajale veateate;
  - b) tagab reaajas kogu lennu kestel mehitemata õhusõidukilt avatud ja dokumenteeritud edastusprotokolli kasutades vähemalt järgmiste andmete perioodilise otseülekanne viisil, mis võimaldab neid edastusvahemikus olevate olemasolevate mobiilseadmetega otse kätte saada:
    - i mehitemata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumber ja liikmesriigi poolt registreerimisprotsessi käigus esitatud kontrollkood, välja arvatud juhul, kui alapunktis a määratletud vastavust ei ole kinnitatud;
    - ii punkti 8 nõuetele vastav mehitemata õhusõiduki kordumatu seeria-number;
    - iii mehitemata õhusõiduki ajatempel, geograafiline asukoht ja selle kõrgus maapinnast või stardipunkti kohal;
    - iv mehitemata õhusõiduki teekonna kurss mõõdetuna päripäeva tõelisest põhjasuunast ja teekonnakiirus;
    - v kaugpiloodi või asjakohaste andmete puudumise korral stardipunkti geograafiline asukoht ning
    - vi märke mehitemata õhusõiduki süsteemi hädaolukorras oleku kohta;
  - c) vähendab otsese kaugidentimise süsteemi funktsionaalsuse omavolilise muutmise võimalust;
- 10) õhusõiduk on varustatud geopiirangute jälgimise funktsiooniga, millega nähakse ette järgmine:
- a) liides, millega laadida üles andmed ja neid ajakohastada, kusjuures need sisaldavad teavet rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklis 15 osutatud mehitemata õhusõidukite süsteemide geograafilistest piirkondadest tingitud õhuruumi piirangute kohta, mis seonduvad mehitemata õhusõiduki asukoha ja kõrgusega, ning mille puhul tagatakse, et kõnealuste andmete laadimise või ajakohastamise protsess ei kahjusta nende terviklust ega usaldusväärsust;
  - b) hoiatus kaugpiloodile õhuruumi piirangute võimaliku rikkumise avastamise korral ning
  - c) teave kaugpiloodile mehitemata õhusõiduki staatuse kohta ja hoiatus, kui selle positsioneerimis- või navigatsioonisüsteemid ei suuda tagada geopiirangute jälgimise funktsiooni nõuetekohast toimimist;
- 11) kui mehitemata õhusõidukil on funktsioon, mis piirab selle juurdepääsu õhuruumi teatavatele aladele või osadele, peab see funktsioon toimima sujuvalt koos mehitemata õhusõiduki juhtimissüsteemiga, avaldamata negatiivset mõju lennuohutusele; lisaks peab süsteem andma kaugpiloodile selget teavet selle kohta, kui funktsioon takistab mehitemata õhusõidukil siseneda nendes õhuruumialadesse või -osadesse;

▼ M1

- 12) välja arvatud ankurdatud mehitemata õhusõiduki puhul on õhusõiduk varustatud juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühendusega, mis on kaitstud loata juurdepääsu eest käsu- ja juhtimisfunktsioonidele;

▼ M3

- 13) mehitemata õhusõiduki süsteem annab kaugpiloodile selge hoiatuse, kui mehitemata õhusõiduki või selle juhtimis- ja jälgimisseadme aku tühjeneb, et anda kaugpiloodile piisavalt aega mehitemata õhusõiduki ohutuks maandamiseks;

▼ M1

- 14) õhusõiduk on varustatud:
- a) tuledega, mis näitavad, kas mehitemata õhusõidukit on võimalik juhtida või mitte ning
  - b) vähemalt ühe rohelise vilkuga tulega, et mehitemata õhusõiduk oleks öösel nähtav ja maa peal oleval isikul oleks võimalik eristada mehitemata õhusõidukit mehitematud õhusõidukist;
- 15) õhusõiduk on turule lastud koos tootja juhistega, milles on esitatud:
- a) mehitemata õhusõiduki näitajad, kaasa arvatud, kuid mitte ainult:
    - mehitemata õhusõiduki klass;
    - mehitemata õhusõiduki mass (koos näidiskonfiguratsiooni kirjeldusega) ja maksimaalne stardimass (MTOM);
    - lubatud lasti üldised omadused: kaal, mõõtmed, liidesed mehitemata õhusõidukiga ja muud võimalikud piirangud;
    - mehitemata õhusõiduki kaugjuhtimisseadmed ja -tarkvara;
    - mehitemata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumbri kaugidentimise süsteemi üles laadimise protseduurid;
    - viide otsesel kaugidentimisel süsteemi saatmiseks kasutatavale edastusprotokollile;
    - müravõimsustase;
    - mehitemata õhusõiduki toimimise kirjeldus juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse kadumise korral ning mehitemata õhusõiduki juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse taastamise meetod;
  - b) selged käitamishihised;
  - c) õhuruumi piirangute geoteadlikkuse funktsiooni üleslaadimise protseduur;
  - d) hooldusjuhend;
  - e) veatuvastusprotseduurid;
  - f) käitamispiirangud (sealhulgas, kuid mitte ainult ilmastikutingimused ja päevane/õine käitamine) ning
  - g) mehitemata õhusõidukite käitamisega seotud kõigi riskide nõuetekohane kirjeldus;
- 16) õhusõidukiga peab olema kaasas EASA poolt avaldatud teave kohaldatavate piirangute ja kohustuste kohta vastavalt rakendusmäärusele (EL) 2019/947;

▼ M1

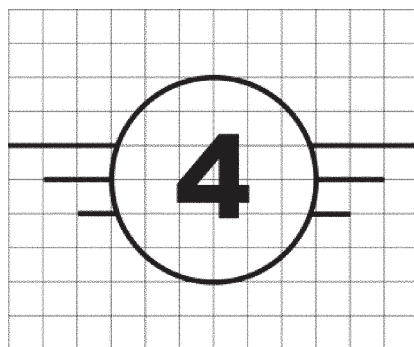
17) kui süsteemil on võrgu kaugtuvastussüsteem, peab ta:

- a) tagama reaalajas kogu lennu kestel mehitamata õhusõidukilt avatud ja dokumenteeritud edastusprotokollil kasutades vähemalt järgmiste andmete ülekande viisil, mis võimaldab neid võrgu kaudu kätte saada:
  - i. mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumber ja registreerimisliikmesriigi poolt registreerimisprotsessi käigus esitatud kontrollkood, välja arvatud juhul, kui punkti 9 alapunktis a määratletud vastavust ei ole kinnitatud;
  - ii. punkti 8 nõuetele vastav mehitamata õhusõiduki kordumatu seeria-number;
  - iii. mehitamata õhusõiduki ajatempel, geograafiline asukoht ja selle kõrgus maapinnast või stardipunkti kohal;
  - iv. mehitamata õhusõiduki teekonna kurss mõõdetuna päripäeva tõelisest põhjasuunast ja teekonnakiirus;
  - v. kaugpiloodi või asjakohaste andmete puudumise korral stardipunkti geograafiline asukoht ning
  - vi. märke mehitamata õhusõiduki süsteemi hädaolukorras oleku kohta;
- b) vähendama otsese kaugidentimise süsteemi funktsionaalsuse omavolilise muutmise võimalust.

5. OSA

Klassi C4 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemile esitatavad nõuded

Klassi C4 kuuluvale mehitamata õhusõidukile on nähtaval viisil kantud järgmine märgistus:

Klassi C4 kuuluv mehitamata õhusõiduki süsteem peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) maksimaalne stardimass (MTOM) on alla 25 kg (sh last);
- 2) õhusõiduk on tootja juhiseid järgiva kaugpiloodi poolt ohutult juhitud ja manööverdatav kõikides eeldatavates käitamistingimustes, sealhulgas pärast ühe või asjakohasel juhul mitme süsteemi riket;
- 3) õhusõiduk ei suuda kasutada automaatseid juhtimisrežiime, välja arvatud automaatne lennustabilisaator, millel puudub vahetu mõju trajektoorile, ja automaatjuhtimine ühendusekao korral, tingimusel et sideühenduse kadumise korral on võimalik kasutada õhusõiduki juhtimisseadmete eelnevalt kindlaks määratud fikseeritud asukohta;

▼ M1

- 4) õhusõiduk on turule lastud koos tootja juhistega, milles on esitatud:
- a) mehitamata õhusõiduki näitajad, kaasa arvatud, kuid mitte ainult:
    - mehitamata õhusõiduki klass;
    - mehitamata õhusõiduki mass (koos näidiskonfiguratsiooni kirjeldusega) ja maksimaalne stardimass (MTOM);
    - lubatud lasti üldised omadused: kaal, mõõtmed, liidesed mehitamata õhusõidukiga ja muud võimalikud piirangud;
    - mehitamata õhusõiduki kaugjuhtimisseadmed ja -tarkvara ning
    - mehitamata õhusõiduki toimimise kirjeldus juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse kadumise korral;
  - b) selged käitamishüüesid;
  - c) hooldusjuhend;
  - d) veatuvastusprotseduurid;
  - e) käitamispiirangud (sealhulgas, kuid mitte ainult ilmastikutingimused ja päevane/öine käitamine) ning
  - f) mehitamata õhusõidukite käitamisega seotud kõigi riskide nõuetekohane kirjeldus;
- 5) õhusõidukiga peab olema kaasas EASA poolt avaldatud teave kohaldatavate piirangute ja kohustuste kohta vastavalt rakendusmäärusele (EL) 2019/947.

6. OSA

Otsese kaugidentimise lisale esitatavad nõuded

Otsese kaugidentimise lisa peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) võimaldab üles laadida vastavalt rakendusmääruse (EL) 2019/947 artiklile 14 nõutud mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumbri ja registreerimissüsteemis kirjeldatud võimaliku täiendava numbri; vastavuse kinnitamiseks kontrollib süsteem mehitamata õhusõiduki süsteemi käitajale registreerimisel antud kogu jada terviklikkust; vastuolu korral saadab mehitamata õhusõiduki süsteem selle käitajale veateate;
- 2) lisale ja selle pakendile või tootja juhistesse on loetavalt kantud õhusõiduki kordumatu seerianumber, mis vastab väikeste mehitamata õhusõidukisüsteemide seerianumbrite 2019. aasta standardile ANSI/CTA-2063-A-2019;
- 3) tagab reaajas kogu lennu kestel mehitamata õhusõidukilt avatud ja dokumenteeritud edastusprotokolliga kasutades vähemalt järgmistele andmete perioodilise otsülekande viisil, mis võimaldab neid edastusvahemikus olevate olemasolevate mobiilseadmetega otse kätte saada:
  - i mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumber ja registreerimisliikmesriigi poolt registreerimisprotsessi käigus esitatud kontrollkood, välja arvatud juhul, kui alapunktis a määratletud vastavust ei ole kinnitatud;

▼M1

- ii punkti 2 nõuetele vastav lisa kordumatu seerianumber;
  - iii mehitamata õhusõiduki ajatempel, geograafiline asukoht ja selle kõrgus maapinnast või stardipunkti kohal;
  - iv mehitamata õhusõiduki teekonna kurss mõõdetuna päripäeva tõelisest põhjasuunast ja teekonnakiirus ning
  - v kaugpiloodi või asjakohaste andmete puudumise korral stardipunkti geograafiline asukoht;
- 4) vähendab otsese kaugidentimise süsteemi funktsionaalsuse omavolilise muutmise võimalust ning
- 5) õhusõiduk lastakse turule koos tootja juhistega, milles on viide otsesel kaugidentimisel saatmiseks kasutatavale edastusprotokollile, ning juhend:
- a) lisa paigaldamiseks mehitamata õhusõidukile ning
  - b) mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja registreerimisnumbri üleslaadimiseks.

7. OSA

Vastavushindamise moodul A – tootmise sisekontroll

1. Tootmise sisekontroll on vastavushindamismenetlus, millega tootja täidab käesoleva osa punktides 2, 3 ja 4 sätestatud kohustusi ning tagab ja kinnitab oma ainuvastutusel, et asjaomased tooted vastavad 1., 5., 6., 16. või 17. osas sätestatud kohaldatavatele nõuetele.

2. Tehniline dokumentatsioon

Tootja koostab tehnilise dokumentatsiooni vastavalt käesoleva määruse artiklile 17.

3. Tootmine

Tootja võtab kõik vajalikud meetmed, et tootmisprotsess ja selle järelevalve tagaksid valmistatud toote vastavuse käesoleva osa punktis 2 osutatud tehnilisele dokumentatsioonile ning 1., 5., 6., 16. või 17. osas sätestatud kohaldatavatele nõuetele.

4. CE-märgistus ja ELi vastavusdeklaratsioon

- 1) Vastavalt käesoleva määruse artiklitele 15 ja 16 peab tootja kinnitama CE-märgistuse ja, kui see on nõutav, mehitamata õhusõiduki klassi identifitseerimismärgise igale üksikule tootele, mis vastab 1., 5., 6., 16. või 17. osas sätestatud kohaldatavatele nõuetele.
- 2) Tootja koostab iga tootemudeli kohta kirjaliku ELi vastavusdeklaratsiooni ja säilitab seda koos tehnilise dokumentatsiooniga riiklike ametiasutuste jaoks kättesaadavana vähemalt kümne aasta jooksul peale toote turule laskmist. ELi vastavusdeklaratsioonis määratletakse selgelt toode, mille kohta see koostati.

ELi vastavusdeklaratsiooni koopia tehakse asjaomaste asutuste taotluse korral neile kättesaadavaks.

5. Volitatud esindaja

Punktis 4 tootjate suhtes kehtestatud kohustusi võib täita nende nimel ja vastutusel volitatud esindaja, kui need kohustused on volituses täpsustatud.

▼ **M1**

8. OSA

Vastavushindamise moodulid B ja C – ELi tüübihindamine ja tootmise sisekontrollil põhinev tüübivastavuse hindamine

Kui viidatakse käesolevale osale, on tegemist käesoleva osa vastavushindamismenetluse moodulitega B (ELi tüübihindamine) ja C (tootmise sisekontrollil põhinev tüübivastavus).

Moodul B**ELi tüübihindamine**

1. ELi tüübihindamine on vastavushindamismenetluse osa, mille puhul teavitatud asutus hindab toote tehnilist projekti ja kontrollib ning kinnitab, et toote tehniline projekt vastab 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud kohaldatavatele nõuetele.
2. ELi tüübihindamisel hinnatakse toote tehnilise projekti vastavust ning kontrollitakse tehnilist dokumentatsiooni ja punktis 3 osutatud täiendavaid andmeid koos kavandatud toote näidise ühe või mitme kriitilise osa hindamisega (toote- ja konstruktsioonitüübi kombinatsioon).
3. Tootja esitab ELi tüübihindamisavalduse ühele tema valitud teavitatud asutusele.

Taotlus peab sisaldama järgmist teavet:

- 1) tootja nimi ja aadress ning kui taotluse on esitanud volitatud esindaja, siis ka tema nimi ja aadress;
  - 2) kirjalik kinnitus selle kohta, et samasugust taotlust ei ole esitatud mõnele teisele teavitatud asutusele;
  - 3) tehniline dokumentatsioon. Tehniline dokumentatsioon võimaldab hinnata toote vastavust käesoleva määruse raames kohaldatavatele nõuetele ning sisaldab riski(de) nõuetekohast analüüsi ja hinnangut. Tehniline dokumentatsioon peab vajaduse korral sisaldama elemente, mis on sätestatud käesoleva määruse artiklis 17;
  - 4) kavandatava toodangu näidised. Teavitatud asutus võib nõuda veel lisa näidiseid, kui see on kontrollimiseks vajalik;
  - 5) tõendusmaterjal tehnilise projekti nõuetele vastavuse kohta. Tõendusmaterjal on nimetatud kõik kasutatud dokumendid, eelkõige juhul, kui asjakohaseid harmoneeritud standardeid ja/või tehnilisi spetsifikatsioone ei ole kohaldatud või seda ei ole tehtud täielikult. Vajaduse korral sisaldab tõendusmaterjal tootja asjakohases laboris või tootja nimel või vastutusel mõnes teises katselaboris muude asjakohaste tehniliste spetsifikatsioonide kohaselt tehtud katsete tulemusi.
4. Teavitatud asutus peab tegema järgmist:

toote puhul:

- 1) kontrollima tehnilist dokumentatsiooni ja tõendusmaterjali, et hinnata toote tehnilise projekti nõuetelevastavust;

▼ **M1**

näidis(t)e puhul:

- 2) tegema kindlaks, kas need on valmistatud vastavalt tehnilisele dokumentatsioonile ning selgitab välja osad, mis on projekteeritud vastavalt asjakohaste harmoneeritud standardite ja/või tehniliste spetsifikatsioonide kohaldatavatele sätetele ning osad, mille projekteerimisel ei ole kõnealuste standardite sätteid kohaldatud;
  - 3) teeb või laseb teha vajalikud kontrollid ja/või katsed, et selgitada välja, kas juhul, kui tootja on otsustanud kasutada asjakohastele harmoneeritud standarditele ja/või tehnilistele spetsifikatsioonidele vastavaid lahendusi, on neid korrektselt rakendatud;
  - 4) teeb või laseb teha vajalikud kontrollid ja katsed, et selgitada välja, kas tootja otsused vastavad asjaomase õigusakti olulistele kohaldatavatele nõuetele, kui asjakohastele harmoneeritud standarditele ja/või tehnilistele spetsifikatsioonidele vastavaid lahendusi ei ole rakendatud;
  - 5) lepib tootjaga kokku kontrollide ja katsete tegemise koha.
5. Teavitatud asutus koostab hindamisaruande, kuhu on märgitud punkti 4 kohaselt sooritatud toimingud ja nende tulemused. Ilma et see piiraks punktis 8 sätestatud kohustusi, avalikustab teavitatud asutus nimetatud aruande sisu, kas täielikult või osaliselt, ainult tootja loal.
  6. Kui tüüp vastab käesoleva määruse nõuetele, väljastab teavitatud asutus tootjale ELi tüübihindamissertifikaadi. Nimetatud sertifikaat sisaldab tootja nime ja aadressi, hindamise järeldusi, hindamisega hõlmatud nõuete asjaomaseid aspekte, kehtivustingimusi (olemasolu korral) ja kinnitatud tüübi identifitseerimiseks vajalikke andmeid. Sertifikaadil võib olla üks või mitu lisa.

ELi sertifikaat ja selle lisad sisaldavad kogu teavet, mis võimaldab hinnata valmistatud toodete vastavust kontrollitud tüübile ja teha vajaduse korral kasutuskontrolli.

Kui tüüp ei vasta käesoleva määruse kohaldatavatele nõuetele, keeldub teavitatud asutus ELi tüübihindamissertifikaadi väljastamisest ning teeb selle taotlejale teatavaks keeldumist üksikasjalikult põhjendades.

7. Teavitatud asutus hoiab end kursis valdkonna üldtunnustatud tehnilise taseme muudatustega, mis viitab sellele, et kinnitatud tüüp ei pruugi enam vastata käesoleva määruse kohaldatavatele nõuetele, ning otsustab, kas need muudatused nõuavad täiendavat uurimist. Kui uurimine on vajalik, teatab teavitatud asutus sellest tootjale.

Tootja teatab ELi tüübihindamissertifikaadiga seotud tehnilist dokumentatsiooni haldavale teavitatud asutusele kõigist heakskiidetud tüübi muutmistest, mis võivad mõjutada toote vastavust käesoleva määruse olulistele nõuetele või nimetatud sertifikaadi kehtivuse tingimusi. Sellised muudatused tuleb täiendavalt heaks kiita ja lisada esialgsele ELi tüübihindamissertifikaadile.

▼ M1

8. Kõik teavitatud asutused teatavad oma teavitavale asutusele ELi tüübihindamissertifikaadi ja/või selle lisade väljastamisest või tühistamisest ning teevad teavitavale asutusele regulaarselt või selle taotluse korral kättesaadavaks nimekirja sertifikaatidest ja/või nende lisadest, mille andmisest keelduti, mis peatati või mida piirati muul viisil.

Kõik teavitatud asutused teatavad teistele teavitatud asutustele ELi tüübihindamissertifikaatidest ja/või nende lisadest, mille andmisest keelduti, mis tühistati, peatati või mida piirati muul viisil, ning taotluse korral ka väljastatud sertifikaatidest ja/või nende lisadest.

Komisjon, liikmesriigid ja teised teavitatud asutused võivad taotluse korral saada ELi tüübihindamissertifikaadi ja/või selle lisade koopia. Komisjon ja liikmesriigid võivad põhjendatud taotluse korral saada tehnilise dokumentatsiooni ja teavitatud asutuse tehtud kontrollide tulemuste koopia.

Teavitatud asutus säilitab ELi tüübihindamissertifikaadi, selle lisade ja täienduste ning tootja dokumentatsiooni sisaldava tehnilise toimiku koopiat kümme aastat pärast toote hindamist või kuni sertifikaadi kehtivusaja lõpuni.

9. Tootja säilitab riiklike ametiasutuste jaoks kättesaadavana ELi tüübihindamissertifikaadi ning selle lisade ja täienduste koopiat koos tehnilise dokumentatsiooniga vähemalt kümne aasta jooksul pärast toote turule laskmist.
10. Tootja volitatud esindaja võib esitada punktis 3 osutatud taotluse ning täita punktides 7 ja 9 sätestatud kohustusi, kui need on volituses täpsustatud.

Moodul C**Tootmise sisekontrollil põhinev tüübivastavus**

1. Tootmise sisekontrollil põhinev tüübivastavus on vastavushindamismenetluse osa, mille puhul tootja täidab punktides 2 ja 3 sätestatud kohustusi ning tagab ja kinnitab, et asjaomased tooted vastavad ELi tüübihindamissertifikaadis kirjeldatud tüübile ja käesoleva määruse kohaldatavatele nõuetele.

2. Tootmine

Tootja võtab kõik vajalikud meetmed, et tootmisprotsess ja selle järelevalve tagaksid valmistatud toote vastavuse ELi tüübihindamissertifikaadis kirjeldatud tüübile ja 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud kohaldatavatele nõuetele.

3. CE-märgistus ja ELi vastavusdeklaratsioon

- 1) Tootja kinnitab CE-märgistuse ja, kui see on nõutav, mehitamata õhusõiduki klassi identifitseerimismärgise vastavalt käesoleva määruse artiklitele 15 ja 16 igale tootele, mis vastab ELi tüübihindamissertifikaadis kirjeldatud tüübile ja täidab 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud kohaldatavad nõuded.

▼ M1

- 2) Tootja koostab iga tootetüübi kohta kirjaliku ELi vastavusdeklaratsiooni ja säilitab seda riiklike ametiasutuste jaoks kättesaadavana vähemalt kümne aasta jooksul peale toote turule laskmist. ELi vastavusdeklaratsioonis määratletakse selgelt toote tüüp, mille kohta see koostati.

ELi vastavusdeklaratsiooni koopia tehakse asjaomaste asutuste taotluse korral neile kättesaadavaks.

4. Volitatud esindaja

Punktis 3 tootjate suhtes kehtestatud kohustusi võib täita nende nimel ja vastutusel volitatud esindaja, kui see on volituses täpsustatud.

9. OSA

Vastavushindamise moodul H – täielikul kvaliteedi tagamisel põhinev vastavushindamine

1. Täielikul kvaliteedi tagamisel põhinev vastavus on vastavushindamismenetlus, millega tootjad täidavad punktides 2 ja 5 sätestatud kohustused ning tagavad ja kinnitavad oma ainuvastutusel, et asjaomane toode vastab 1.–6., 16. ja 17. osas sätestatud kohaldatavatele nõuetele.

2. Tootmine

Tootja kasutab asjaomase toote projekteerimiseks, tootmiseks, lõplikuks kontrollimiseks ja katsetamiseks punktis 3 sätestatud heakskiidetud kvaliteedisüsteemi ning tema suhtes kohaldatakse järelevalvet punkti 4 kohaselt.

3. Kvaliteedisüsteem

- 1) Tootja esitab taotluse asjaomase toote kvaliteedisüsteemi hindamiseks enda valitud teavitatud asutusele.

Taotlus peab sisaldama järgmist teavet:

- a) tootja nimi ja aadress ning kui taotluse on esitanud volitatud esindaja, siis ka tema nimi ja aadress;
- b) tehniline dokumentatsioon, mis vajaduse korral sisaldab 10. osas sätestatud elemente, iga tootmiseks kavandatava tootetüübi kohta;
- c) kvaliteedisüsteemiga seotud dokumentatsioon;
- d) kirjalik kinnitus selle kohta, et sama taotlust ei ole esitatud mõnele teisele teavitatud asutusele.

- 2) Kvaliteedisüsteem peab tagama toote vastavuse käesoleva määruse nõuetele.

Kõik tootja vastu võetud põhimõtted, nõuded ja sätted peab dokumenteerima süstemaatiliselt ja korrektselt kirjalike tegevussuuniste, menetluste ja juhistena. Kvaliteedisüsteemi dokumentatsioon peab võimaldama kvaliteedikavade, -plaanide, -juhiste ja -andmetike ühetaolist tõlgendamist.

Eelkõige peab dokumentatsioon andma piisava ülevaate järgmisest:

- a) kvaliteedialased eesmärgid ja organisatsiooniline struktuur ning juhtkonna kohustused ja volitused toodete projekteerimise ja kvaliteedi osas;

▼ **M1**

- b) tehnilise projekti spetsifikatsioonid, sealhulgas kohaldatavad standardid, ja kui asjaomaseid harmoneeritud standardeid ei kohaldata täielikult, siis meetmed, mida võetakse tagamaks, et käesoleva määruse nõuded oleksid täidetud;
  - c) projekteerimise järelevalve- ja kontrollimeetodid, asjaomasesse tootetüüpi kuuluvate toodete projekteerimisel kasutatavad protsessid ja süstemaatilised meetmed;
  - d) asjakohased tootmise, kvaliteedikontrolli ja kvaliteedi tagamise meetodid, protsessid ja süstemaatilised meetmed;
  - e) enne ja pärast tootmist ja tootmise ajal läbiviidavad kontrollid ja katsed ning nende läbiviimise sagedus;
  - f) kvaliteediandmestik, näiteks inspekteerimisaruanded, katse- ja kalibreerimisandmed, aruanded asjaomase personali kvalifikatsiooni või heakskiitmise kohta jms;
  - g) toote nõutava projekti ja kvaliteedi saavutamise ja kvaliteedisüsteemi tõhusa toimimise järelevalve vahendid.
- 3) Teavitatud asutus hindab kvaliteedisüsteemi, et teha kindlaks, kas see vastab punkti 3 alapunktis 2 osutatud nõuetele.

Teavitatud asutus eeldab, et nendele nõuetele vastavad sellised kvaliteedisüsteemi elemendid, mis on kooskõlas asjakohasele harmoneeritud standardile vastavate spetsifikatsioonidega.

Lisaks kvaliteedisüsteemialastele kogemustele on auditirühmal vähemalt üks liige, kellel on asjaomase valdkonna ja tootetehnoloogia hindamise kogemus ning kes tunneb käesoleva määruse kohaldatavaid nõudeid. Hindamise käigus tehakse kontrollkäik tootja ettevõttesse. Auditirühm vaatab üle punkti 3 alapunkti 1 alapunktis b osutatud tehnilise dokumentatsiooni, et kontrollida, kas tootja on aru saanud käesoleva määruse nõuetest ja on võimeline teostama vajalikke kontrollitoiminguid, et tagada toote vastavus kõnealustele nõuetele.

Otsusest teatatakse tootjale või tema volitatud esindajale.

Teade sisaldab auditi järeldusi ning põhjendatud hindamisotsust.

- 4) Tootja kohustub täitma kinnitatud kvaliteedisüsteemist tulenevaid kohustusi ja hoolitsema selle eest, et süsteem püsiks asjakohase ja tõhusana.

Tootja teatab kvaliteedisüsteemi heaks kiitnud teavitatud asutusele igast kavandatavast kvaliteedisüsteemi muudatusest.

- 5) Teavitatud asutus hindab kavandatavaid muudatusi ja otsustab, kas muudetud kvaliteedisüsteem vastab jätkuvalt punkti 3 alapunktis 2 osutatud nõuetele või on vaja uut hindamist.

Teavitatud asutus teatab oma otsusest tootjale. Teade sisaldab hindamise järeldusi ning põhjendatud hindamisotsust.

▼ **M1**

4. Teavitatud asutuse vastutusel toimuv järelevalve
  - 1) Järelevalve eesmärk on tagada, et tootja täidab heakskiidetud kvaliteedisüsteemist tulenevaid kohustusi nõuetekohaselt.
  - 2) Tootja võimaldab teavitatud asutusele juurdepääsu projekteerimis-, tootmis-, kontrollimis-, katse- ja laoruumidele ning annab talle kogu vajaliku teabe, eelkõige:
    - a) kvaliteedisüsteemi dokumendid;
    - b) kvaliteedisüsteemi projekteerimist käsitlevas osas ettenähtud kvaliteediandmestikud, nagu analüüsitulemused, arvutused, katsed jms;
    - c) kvaliteedisüsteemis tootmist käsitlevas osas ettenähtud kvaliteediandmestikud, nagu kontrolliaruanded ning katse- ja taatlustulemused, töötajate kvalifikatsiooniaruanded jms.
  - 3) Teavitatud asutus teeb korralisi auditeid tagamaks, et tootja haldab ja rakendab kvaliteedisüsteemi, ja esitab tootjale auditiaruande.
  - 4) Lisaks sellele võib teavitatud asutus teha tootja juurde etteteatamata kontrollkäike. Sellistel kontrollkäikudel võib teavitatud asutus vajaduse korral mehitamata õhusõidukeid või mehitamata õhusõidukite süsteeme katsetada või lasta katsetada, et kontrollida, kas kvaliteedisüsteem toimib nõuetekohaselt. Ta koostab tootja jaoks kontrollkäigu aruande ja katsete tegemise korral ka katsearuande.
5. CE-märgistus ja ELi vastavusdeklaratsioon
  - 1) Tootja kinnitab CE-märgistuse ja, kui see on nõutav, käesoleva määruse artiklite 15 ja 16 kohase mehitamata õhusõiduki klassi identifitseerimis-märgise igale tootele, mis vastab käesoleva määruse nõuetele, ning käesoleva osa punkti 3 alapunktis 1 osutatud teavitatud asutuse vastutusel selle asutuse identifitseerimisnumbri.
  - 2) Tootja koostab iga tootetüübi kohta kirjaliku ELi vastavusdeklaratsiooni ja säilitab seda riiklike ametiasutuste jaoks kättesaadavana vähemalt kümne aasta jooksul peale toote turule laskmist. ELi vastavusdeklaratsioonis määratletakse toote tüüp, mille kohta see koostati.

ELi vastavusdeklaratsiooni koopia tehakse asjaomaste ametiasutuste taotluse korral neile kättesaadavaks.
6. Tootja säilitab riiklike ametiasutuste jaoks kättesaadavana kümne aasta jooksul pärast toote turule laskmist järgmisi dokumente:
  - 1) punkti 3 alapunktis 1 osutatud tehniline dokumentatsioon;
  - 2) punkti 3 alapunktis 1 osutatud kvaliteedisüsteemi käsitlev dokumentatsioon;
  - 3) teavet punkti 3 alapunktis 5 osutatud muudatuse kohta heakskiidetud kujul;
  - 4) punkti 3 alapunktis 5, punkti 4 alapunktis 3 ja punkti 4 alapunktis 4 osutatud teavitatud asutuse otsused ja aruanded.

▼ M1

7. Kõik teavitatud asutused teatavad oma teavitavale asutusele kvaliteedisüsteemide kinnitamisest või kinnituste tühistamisest ja teevad teavitavale asutusele perioodiliselt või nende taotlusel kättesaadavaks nimekirja kvaliteedisüsteemi kinnitustest, mille andmisest ta on keeldunud, mille ta on peatanud või mida ta on muul viisil piiranud.

Iga teavitatud asutus teatab teistele teavitatud asutustele nendest juhtumitest, mil kvaliteedisüsteemi kas ei kinnitatud, kinnitus peatati, tühistati või seda piirati muul viisil, ning taotluse korral ka kvaliteedisüsteemide kohta väljastatud kinnitustest.

8. Volitatud esindaja

Punkti 3 alapunktis 1, punkti 3 alapunktis 5, punktis 5 ja punktis 6 tootjate suhtes kehtestatud kohustusi võib täita nende nimel ja vastutusel volitatud esindaja, kui see on volituses täpsustatud.

10. OSA

Tehnilise dokumentatsiooni sisu

Tootja koostab tehnilise dokumentatsiooni. Dokumentatsioon võimaldab hinnata toote vastavust kohaldatavatele nõuetele.

Kui see on nõutav, peab tehniline dokumentatsioon sisaldama vähemalt järgmist:

1. toote täielik kirjeldus, sealhulgas:
  - a) fotod või illustratsioonid, mis kujutavad toote välist vormi, märgistusi ja sisemist struktuuri;
  - b) käesolevas määruses sätestatud nõuetele vastavusega seonduva tarkvara või püsivara versioonid;
  - c) tootja juhised ja paigaldusjuhend;
2. alusprojekt, tööjoonised ning komponentide, alakoostude, lülituste ja muude asjakohaste elementide skeemid;
3. nimetatud tööjoonistest ja plaanidest ning toodete toimimisest arusaamiseks vajalikud kirjeldused ja selgitused;
4. loetelu täielikult või osaliselt kohaldatud harmoneeritud standarditest, mille viitenumbriid on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*, ning kui kõnealuseid harmoneeritud standardeid ei ole kohaldatud, siis nende lahenduste kirjeldused, mida on kasutatud artiklis 4 sätestatud oluliste nõuete järgimiseks, sealhulgas muude kohaldatud asjakohaste tehniliste spetsifikatsioonide loetelu. Osaliselt kohaldatud harmoneeritud standardite puhul täpsustatakse tehnilises dokumentatsioonis osad, mida on kohaldatud;
5. ELi vastavusdeklaratsiooni koopia;
6. juhul kui on kasutatud 8. osas sätestatud vastavushindamismoodulit, koopia asjakohase teavitatud asutuse antud ELi tüübihindamissertifikaadist ja selle lisadest;
7. teostatud projektiarvutuste ja ekspertiiside tulemused ning muud asjakohased andmed;
8. katseprotokollid;
9. tootja poolt teavitatud asutusele (kui see on kaasatud) esitatud dokumentide koopiad;

▼ **M1**

10. tõendusmaterjal tehnilise projekti nõuetele vastavuse kohta. Tõendusmaterjalis tuleb loetleda kõik kasutatud dokumendid, eelkõige juhul, kui asjakohaseid harmoneeritud standardeid ja/või tehnilisi spetsifikatsioone ei ole täielikult kohaldatud. Vajaduse korral sisaldab tõendusmaterjal tootja asjakohases laboris või tootja nimel või vastutusel mõnes teises katselaboris tehtud katsete tulemusi;
11. tootmis- ja ladustamiskohtade aadressid.

11. OSA

ELi vastavusdeklaratsioon

1. Toode (tüübi-, partii- ja seerianumber).
2. Tootja või tema volitatud esindaja nimi ja aadress.
3. Käesolev vastavusdeklaratsioon on välja antud tootja ainuvastutusel. *[Tarvikukomplekti puhul võib selle tootja märkida, et käesolev deklaratsioon tugineb selle mehitamata õhusõiduki süsteemi deklaratsioonile, mille ümberehitamine komplektiga tagatakse.]*
4. Deklareeritav toode *[toote identifitseerimine, mis võimaldab toodet jälgida; lisada võib ka piisavalt selge värvilise kujutise, kui see on vajalik toote identifitseerimiseks; tarvikukomplekti puhul märkida selle mehitamata õhusõiduki süsteemi liik, mille ümberehitamine komplektiga tagatakse].*
5. Eespool kirjeldatud deklareeritav toode kuulub klassi ... *[lisada käesoleva lisa 1.–5., 16. ja 17. osas kindlaks määratud mehitamata õhusõiduki süsteemi klassi number]; tarvikukomplekti puhul märkida klass, milleks mehitamata õhusõiduki süsteem ümber ehitatakse].*
6. Käesoleva mehitamata õhusõiduki süsteemi garanteeritud müravõimsustase on .... dB(A) *[ainult selliste klassidesse 1–3 kuuluvate mehitamata õhusõidukite süsteemide puhul, mis ei ole jäiga tiivakinnitusega].*
7. Eespool kirjeldatud deklareeritav toode on kooskõlas järgmiste asjaomaste liidu ühtlustatud õigusaktidega:
  - *[lisada viide käesolevale määrusele ja toote klassi käsitlevale lisale]*
  - või muude liidu ühtlustamisõigusaktidega, kui neid kohaldatakse.
8. Viited kasutatud harmoneeritud standarditele või viited muudele tehnilistele spetsifikatsioonidele, millele vastavust deklareeritakse. Viidetele peab lisama nende identifitseerimisnumbri ja versiooni ning vajaduse korral väljaandmise kuupäeva.
9. Vajaduse korral: teavitatud asutus ... *[nimi, number]* ... teostas ... *[tegevuse kirjeldus]* ... ja andis välja ELi tüübihindamissertifikaadi.
10. Vajaduse korral selliste tarvikute ja komponentide (sealhulgas tarkvara) kirjeldus, mis võimaldavad mehitamata õhusõidukit või mehitamata õhusõiduki süsteemi käitada selleks ettenähtud otstarbel ja mis on hõlmatud ELi vastavusdeklaratsiooniga.
11. Lisateave:

Alla kirjutanud (kelle poolt ja nimel): ...

[väljaandmise koht ja kuupäev]:

[nimi, ametinimetus] [allkiri]

▼ **M1**

12. OSA

Lihtsustatud ELi vastavusdeklaratsioon

Artikli 14 lõikes 3 osutatud lihtsustatud ELi vastavusdeklaratsioon esitatakse järgmisel kujul.

- Käesolevaga kinnitab *[tootja nimi]*, et mehitamata õhusõiduki süsteem *[mehitamata õhusõiduki süsteemi identifitseerimine: tüübi- või seeria-number]* kuulub klassi ... .. *[lisada käesoleva lisa 1.–5., 16. või 17. osas kindlaks määratud tooteklassi number; tarvikukomplekti puhul märkida klass, milleks mehitamata õhusõiduki süsteem ümber ehitatakse]* ja selle garanteeritud müravõimsustase on .... dB(A) *[ainult selliste klassidesse 1, 2, 3, 5 ja 6 kuuluvate mehitamata õhusõidukite süsteemide puhul, mis ei ole jäiga tiivakinnitusega]*
- ning see on kooskõlas määrustega ... *[loetleda kõik määrused, millega toode on kooskõlas]*.
- Täielik ELi vastavusdeklaratsioon on kättesaadav veebisaidil: *[veebisaidi aadress]*.

13. OSA

Mürakatse eeskirjad

Käesolevas osas sätestatakse õhus leviva müra mõõtmise meetodid, mida kasutatakse klassidesse 1, 2, 3, 5 ja 6 kuuluvate mehitamata õhusõidukite mõõdetud A-korjereeritud müravõimsustaseme kindlaksmääramiseks.

Selles sätestatakse müra põhistandard ja üksikasjalikud katsetamisnõuded mürarõhutaseme mõõtmiseks müraallikat ümbritseval pinnal ning allika tekitatava müravõimsustaseme arvutamiseks.

1. MÜRA PÕHISTANDARD

Mehitamata õhusõiduki A-korjereeritud müravõimsustaseme L_{WA} kindlaksmääramiseks kasutatakse müra põhistandardit EN ISO 3744:2010 ja järgmisi lisasid.

2. PAIGALDUS- JA MONTAAŽITINGIMUSED

Katsetamispiirkond:

Mehitamata õhusõiduk hõljub ühe peegeldava (akustiliselt kõva) tasapinna kohal. Mehitamata õhusõiduk peab asuma piisaval kaugusel kõigist peegeldavatest seintest ja lagedest ning kõigist peegeldavatest esemetest, et mõõtepind vastaks standardi EN ISO 3744:2010 A lisas esitatud nõuetele.

Müra mõõtmise pind ja mikrofonide reastus:

Mehitamata õhusõiduk peab täielikult asuma standardi EN ISO 3744:2010 punkti 7.2.3 kohases poolkerakujulises mõõtepinnas.

Mikrofonide arv ja asukohad on kindlaks määratud standardi EN ISO 3744:2010 F lisas.

Mõõtepinna alguspunkt peab olema otse mehitamata õhusõiduki all asuva aluspinna punktis O.

3. TÖÖTAMISTINGIMUSED KATSE AJAL

Mürakatsete läbiviimisel peavad mehitamata õhusõiduki tiivikud töötama kiirusel, mille juures maksimaalse stardimassiga mehitamata õhusõiduk hõljub.

▼ **M1**

Kui mehitamata õhusõiduk lastakse turule koos tarvikutega, mida saab õhusõiduki külge paigaldada, katsetatakse mehitamata õhusõidukit nii tarvikutega kui ka ilma nendeta asjaomase mehitamata õhusõiduki kõigis võimalikes konfiguratsioonides.

4. PINNA AEGKESKMISE MÜRARÕHUTASEME ARVUTAMINE

Pinna A-sageduskorrektsiooniga aegkeskmine mürarõhutase määratakse mehitamata õhusõiduki igas konfiguratsioonis vähemalt kolm korda. Kui vähemalt kaks määratud väärtust erinevad üksteisest alla ühe detsibelli, ei ole rohkem mõõtmisi vaja teha; vastasel juhul jätkatakse mõõtmisi, kuni määratakse kaks väärtust, mis ei erine teineteisest üle ühe detsibelli. Mehitamata õhusõiduki konfiguratsiooni müravõimsustaseme arvutamiseks kasutatav pinna aegkeskmine mürarõhutase on kahe teineteisest mitte üle ühe detsibelli erineva suurima väärtuse aritmeetiline keskmine.

5. ESITATAV TEAVE

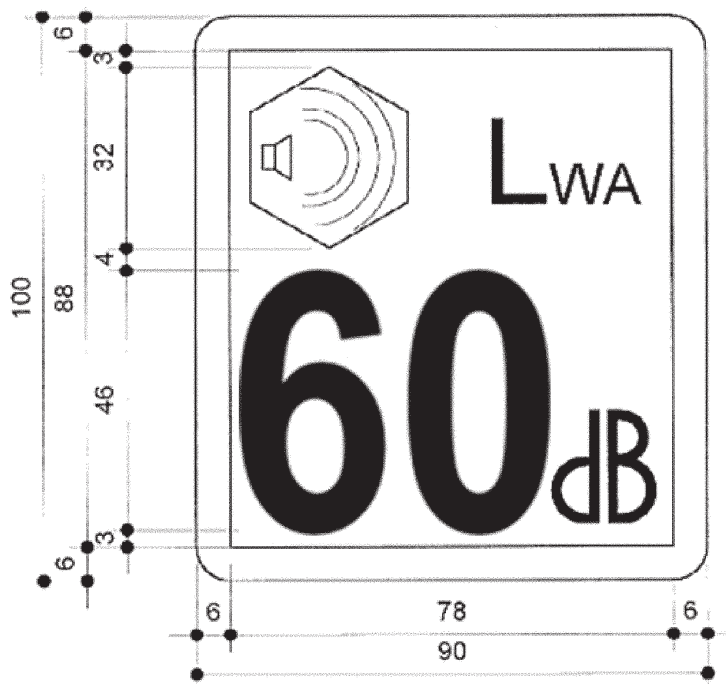
Aruanne peab sisaldama tehnilisi andmeid, mida on vaja katsetatava müraallika identifitseerimiseks, ning mürakatse eeskirju ja akustilisi andmeid.

Kajastatav A-sageduskorrektsiooniga garanteeritud müravõimsustaseme väärtus on mehitamata õhusõiduki eri konfiguratsioonides saadud suurim täisarvuni ümardatud väärtus (alla 0,5 puhul ümardatakse väiksema arvuni; 0,5 ja üle selle puhul ümardatakse suurema arvuni).

14. OSA

Garanteeritud müravõimsustaseme tähis

Garanteeritud müravõimsustaseme tähisel peab olema garanteeritud müravõimsuse arv väärtus detsibellides, märk L_{WA} ja järgmine piktogramm:

Kui tähist vastavalt seadme suurusele vähendatakse, tuleb säilitada eespool toodud joonise proportsioonid. Tähise kõrgus peaks siiski olema vähemalt 20 mm.

▼ **M1**

15. OSA

Maksimaalsed müravõimsustasemed mehitamata õhusõidukite klasside kaupa (sh ülemineku perioodid)

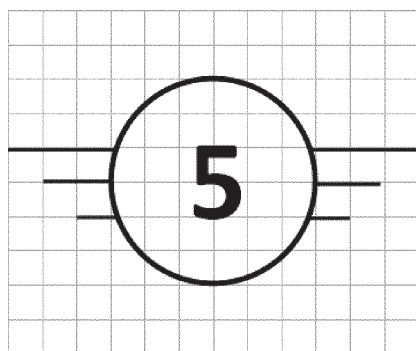
Mehitamata õhusõiduki klass	Maksimaalne stardimass (MTOM) m grammides	Maksimaalne müravõimsustase L_{WA} detsibellides		
		alates jõustumisest	alates kahest aastast pärast jõustumist	alates neljast aastast pärast jõustumist
C1 ja C2	$m < 900$	85	83	81
C2	$900 \leq m < 4\,000$	$85 + \frac{18,5}{900} \lg m$	$83 + \frac{18,5}{900} \lg m$	$81 + \frac{18,5}{900} \lg m$

milles „lg“ on logaritmi alusel 10.

16. OSA

Klassi C5 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemile ja klassi C5 kuuluvatele tarvikutele esitatavad nõuded

Klassi C5 kuuluvale mehitamata õhusõiduki süsteemil on järgmine klassi identifitseerimismärk:

Klassi C5 kuuluv mehitamata õhusõiduki süsteem peab vastama 4. osas määratletud nõuetele, välja arvatud 4. osa punktides 2 ja 10 määratletud nõuded.

Lisaks peab mehitamata õhusõiduki süsteem vastama järgmistele nõuetele:

- (1) välja arvatud ankurdatud mehitamata õhusõiduki puhul peab see olema õhusõiduk, mis ei ole jäiga tiivakinnitusega;
- (2) kui mehitamata õhusõiduki süsteemil on geoteadlikkuse funktsioon, peab see vastama 4. osa punkti 10 nõuetele;
- (3) andma lennu ajal kaugpiloodile selget ja täpset teavet mehitamata õhusõiduki kõrguse kohta maapinnast või stardipunktist;
- (4) välja arvatud ankurdatud mehitamata õhusõiduki puhul peab õhusõiduk olema varustatud väikese kiiruse režiimiga, mille saab sisse lülitada kaugpiloot ja mis piirab teekonnakiiruse kuni viie meetrini sekundis;
- (5) välja arvatud ankurdatud mehitamata õhusõiduki puhul tagama kaugpiloodile mehitamata õhusõiduki lennu lõpetamiseks vahendi, mis peab:
  - a) olema usaldusväärne, prognoositav ning sõltumatu automaatsest lennujuhtimis- ja juhtimissüsteemist; see kehtib ka selle vahendi aktiveerimise kohta;
  - b) sundima mehitamata õhusõiduki laskuma ja vältima selle jõuallikaga horisontaalset liikumist ning
  - c) hõlmama vahendeid mehitamata õhusõiduki kokkupõrkedünaamika mõju vähendamiseks;

▼ **M1**

- (6) välja arvatud ankurdatud mehitemata õhusõiduki puhul tagama kaugpiloodile vahendid juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse kvaliteedi pidevaks jälgimiseks ning hoiatuse saamiseks juhul, kui on tõenäoline, et ühendus kaob või halveneb määral, mis ohustab ohutut käitamist, ning lisahoiatuse saamiseks juhul, kui ühendus kaob ning
- (7) lisaks 4. osa punkti 15 alapunktis a osutatud teabele esitama tootja juhistes punktis 5 nõutud lennu lõpetamise vahendi kirjelduse.
- (8) Klassi C5 kuuluv mehitemata õhusõiduki süsteem võib koosneda klassi C3 kuuluvast mehitemata õhusõiduki süsteemist, millele on paigaldatud tarvikukomplekt, millega tagatakse klassi C3 kuuluva mehitemata õhusõiduki süsteemi ümberehitus klassi C5 kuuluvaks mehitemata õhusõiduki süsteemiks. Sel juhul tuleb kõigile tarvikutele kinnitada klassi C5 märgis.

Tarvikukomplektiga võib tagada üksnes sellise C3 klassi kuuluva mehitemata õhusõiduki süsteemi ümberehitamise, mis vastab punktile 1 ja tagab tarvikutega vajalikud liidesed.

Tarvikukomplekt ei tohi sisaldada klassi C3 mehitemata õhusõiduki süsteemi tarkvara muudatusi.

Tarvikukomplekt projekteeritakse ja iga tarvik märgistatakse selliselt, et oleks tagatud nende täielik ja nõuetekohane paigaldus mehitemata õhusõiduki süsteemi käitaja poolt C3-klassi mehitemata õhusõiduki süsteemile, järgides tarvikukomplekti tootja antud juhiseid.

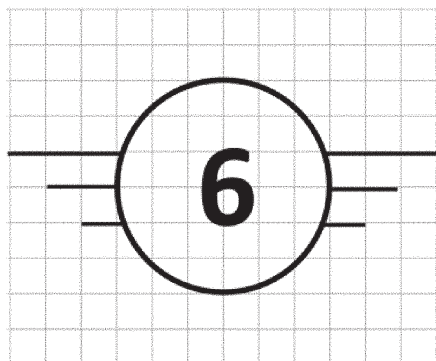
Tarvikukomplekti võib turule viia sõltumatult C3-klassi mehitemata õhusõiduki süsteemist, mille ümberehitamine nendega tagatakse. Sellisel juhul viib tarvikukomplekti tootja turule ühe ümberehituskomplekti, millega:

- (1) ei muudeta C3-klassi mehitemata õhusõiduki süsteemi vastavust 4. osa nõuetele;
- (2) tagatakse tarvikukomplektiga varustatud mehitemata õhusõiduki süsteemi vastavus kõigile käesolevas osas määratletud lisanõuetele, välja arvatud punktile 3 eespool ning
- (3) kaasnevad tootja juhised, milles on esitatud:
  - i) loetelu kõigist C3-klassi mehitemata õhusõidukite süsteemidest, mille puhul komplekti saab kasutada ning
  - ii) tarvikukomplekti paigaldus- ja käitamishühised.

17. OSA

Klassi C6 kuuluvale mehitemata õhusõiduki süsteemile esitatavad nõuded

Klassi C6 kuuluvale mehitemata õhusõiduki süsteemil on järgmine klassi identifitseerimismärgis:

Klassi C6 kuuluv mehitemata õhusõiduki süsteem peab vastama 4. osas määratletud nõuetele, välja arvatud punktides 2, 7 ja 10 määratletud nõuded.

▼ M1

Lisaks peab mehitamata õhusõiduki süsteem vastama järgmistele nõuetele:

- (1) maksimaalne teekonnakiirus horisontaallennul on 50 m/s;
- (2) kui mehitamata õhusõiduki süsteemil on geoteadlikkuse funktsioon, peab see vastama 4. osa punkti 10 nõuetele;
- (3) andma lennu ajal kaugpiloodile selget ja täpset teavet mehitamata õhusõiduki geograafilise asukoha, kiiruse ning kõrguse kohta maapinnast või startipunktist;
- (4) tagama vahendid, et mehitamata õhusõiduk ei rikuks programmeeritava käitamismahu horisontaalseid ega vertikaalseid piire;
- (5) tagama kaugpiloodile mehitamata õhusõiduki lennu lõpetamiseks vahendi, mis peab:
  - a) olema usaldusväärne, prognoositav, sõltumatu automaatselt lennujuhtimis- ja juhtimissüsteemist ning punktis 4 nõutud vahendist, millega tagatakse, et mehitamata õhusõiduk ei rikuks horisontaalseid ega vertikaalseid piire; see kehtib ka selle vahendi aktiveerimise kohta ning
  - b) sundima mehitamata õhusõiduki laskuma ja vältima selle jõuallikaga horisontaalset liikumist;
- (6) tagama vahendi mehitamata õhusõiduki trajektoori programmeerimiseks;
- (7) tagama kaugpiloodile vahendid juhtimis- ja kontrollisüsteemi ühenduse kvaliteedi pidevaks jälgimiseks ning hoiatuse saamiseks juhul, kui on tõenäoline, et ühendus kaob või halveneb määral, mis ohustab ohutut käitamist, ning lisahoiatuse saamiseks juhul, kui ühendus kaob ning
- (8) lisaks 4. osa punkti 15 alapunktis a osutatud teabele esitama tootja juhistes:
  - a) punktis 5 nõutud lennu lõpetamise vahendi kirjelduse;
  - b) sellise vahendi kirjelduse, millega tagatakse, et mehitamata õhusõiduk ei rikuks programmeeritava käitamismahu horisontaalseid ega vertikaalseid piire, ning asukoha hindamise vea, reaktsioonaja ja korrigeerimismäärnõõvri ulatuse arvessevõtmiseks vajaliku varumahu suuruse ning
  - c) vahemaa, mille mehitamata õhusõiduk kõige tõenäolisemalt läbib pärast punktis 5 määratletud lennu lõpetamise vahendi käivitamist, mida mehitamata õhusõiduki süsteemi käitaja peab maapealse riskipuhvri kindlaksmääramisel arvesse võtma.